

Driftsbudsjett 2022 og økonomiplan for 2022-2025

Vedtatt av Sør-Fron kommunestyret sak 97/21

Innhold

<i>Vedtatt av Sør-Fron kommunestyret sak 97/21</i>	0
Innhold	1
Innledning	3
Budsjettarbeidet	4
Samlet økonomisk oversikt	6
Samlet oversikt over tjenesteområdene	8
Grafisk framstilling av fordelinger av driftsinntekter og driftsutgifter	9
Disposisjonsfond	10
Driftsrammene	12
Politikk og administrasjon	12
Tekniske tjenester	15
Plan og bygning	16
Kommunalteknikk	20
<i>Selvkost på kommunalteknisk avdeling</i>	22
Helse og omsorg	25
<i>Sørheim</i>	31
<i>Hjemmetjenesten</i>	32
<i>Familie og mestring</i>	33
<i>Sør-Fron legesenter</i>	33
Oppvekst	35
<i>Grunnskole</i>	37
<i>Barnehage</i>	39
Personal og organisasjon	41
<i>Personal og lønn</i>	43
<i>Fellestjenesten</i>	45
<i>IKT</i>	47
<i>Kultur og næring</i>	48
Interkommunale samarbeidsordninger	51
Finans	52

Befolkningsprognose.....	56
Utgiftsbehov demografi	57
Økonomiske nøkkeltall	59
Balansen	62

Innledning

Sør-Fron kommunes budsjettforslag for 2022 legges herved frem av rådmannen. Budsjettet er balansert uten de store konsekvensene for driften. Budsjettet er utarbeidet i en tid hvor pandemien fremdeles preger Kongeriket Norge og verden for øvrig. Takket være strålende innsats fra kommunens personell i alle ledd har Sør-Fron kommune håndtert de utfordringene som pandemien har utløst. Det viktigste og mest gledelige resultatet er at ingen har omkommet i kommunen som en følge av Coronapandemien. Vi har holdt en streng budsjettdisiplin og henført kostnadene i forbindelse med pandemien til egen prosjekt konto. I stort har kommunens ekstrakostnader blitt dekket fullt ut.

Årsbudsjettet for 2022 bygger på økonomiplan for 2021 - 2024. Endringer i forhold til økonomiplanen gjelder lønnsberegninger, endringer som følge av forslag i nasjonalbudsjettet og enkeltforhold som ble kjent etter at økonomiplanen ble vedtatt. Når dette budsjettet legges frem vet vi at det vil komme ytterligere endringer som følge av Stortingets behandling av Statsbudsjettet. Disse endringene vil bli håndtert inn mot kommunestyrets endelige vedtak av budsjett på møte 16 desember.

Av vesentlige endringer i budsjettframlegget i forhold til tidligere år, nevnes at det reflekterer omorganiseringen som har vært gjennomført ved at ansvaret for oppvekst og helse nå er delt under to kommunalsjefer. Erfaringene så langt er positive og endringen gir kommunalsjefene muligheten til å sette ekstra trykk på omstillings – og det kontinuerlige forbedringsarbeidet i sektorene.

Når budsjettet legges frem er nivået på kraftprisene særdeles høyt og det er meget krevende å spå hvordan de vil utvikle seg i 2022 og på litt lengre sikt. Kommunen har derfor valgt å binde salgspisen for konsesjonskraften for 2022. Det er i budsjettet tatt høyde for høyere priser når det gjelder kommunens eget forbruk av strøm, samtidig som det vil bli iverksatt ytterligere ENØK tiltak for å redusere forbruket ytterligere. Kommunens inntekter som følge av salg av konsesjonskraft er søkt brukt til å bygge opp kommunens fond.

I tiden fremover blir det fremdeles viktig å ha fokus på og gjennomføre god ledelse og styring av organisasjonen for å sikre en mest mulig effektiv og tilpasset tjenesteproduksjon. Samtidig skal vi fortsette arbeidet med å øke presisjonen i saksbehandlingen. Arbeidet med digitalisering av tjenester i hele organisasjonen skal fortsette.

Sør-Fron kommune opplever fortsatt vekst i utvikling av hytteområder og byggeaktivitet i fjellområdene. Det er viktig at vi verdsetter denne utviklingen og at kommunen evner å opprettholde et godt tjenestetilbud til hytteeierne. Samtidig setter det høye aktivitetsnivået et ekstra press på kommunens tekniske sektor som har vist evne og vilje til forbedringsarbeid gjennom hele 2021. Balansen mellom utbygging i fjellområdene og landbruksnæringens behov for beitearealer og hensynet til klima og miljø, vil bli behørig behandlet i forbindelse med kommuneplanarbeidet.

Sør-Fron kommune skal jobbe for en heltidskultur når det gjelder kommunens ansatte. I et komplisert og mangfoldig tjenestetilbud som skal tilbys 24/7 365 dager i året, vil det alltid være behov for deltidsstillinger, men disse skal søkes holdt på en minimum. Kommunen skal ha en målsetting om å bli vurdert som en attraktiv arbeidsplass for å beholde dyktige medarbeidere samtidig som vi skal kunne trekke til oss nye.

I 2022 skal Sør-Fron kommune fortsette med å rulle ut bredbånd til våre innbyggere i de områdene som normalt ikke vil bli bygget ut kommersielt og oppgraderingsarbeidet av vann – og avløpsnettverkene våre skal fortsette. Arbeidet med å selge tomtene som er tilrettelagt for husbygging skal intensiveres i den hensikt å bidra til befolkningsvekst. Fremtidig skolestruktur vil bli forberedt for et endelig politisk vedtak.

Hundorp, 10. november 2021
Rune Fromreide Sommer, rådmann

Budsjettarbeidet

I august 2021 ble budsjettdirektiv for årsbudsjett 2022 og for økonomiplan i årene 2022-2025 sendt ut. Hittil er framdriftsplanen for budsjettarbeidet overholdt.

Brukerbetalinger for kommunale tjenester

De satsene kommunen selv kan fastsatte er forutsatt økt med inntil 3 % fra 2021 til 2022. Noen satser fastsettes/maksimeres av staten.

Andre salgs- og leieinntekter

Andre salgs- og leieinntekter kommer i hovedsak fra selvkostområder som vann og avløp. Disse inntektene skal dekke utgifter kommunen har, og gir derfor ikke noe bidrag til finansiering av øvrig kommunal drift. Det er forutsatt at selvkostområdene skal ha full inndekning, eventuelt ved bruk av tidligere innkrevde midler som er plassert på bundne fond. Fastgebyr og forbruksgebyr på vann forslås å øke med 5%. For avløp foreslås det en økning på 10 %. For slambehandling reduseres gebyrene med 5 %

Overføringer med krav til motytelse

Dette er i stor grad refusjoner for tjenester som kommunen yter.

Rammetilskudd

Rammetilskuddet fra staten blir tildelt gjennom inntektssystemet. Anslaget er hentet fra prognosemodellen som KS har utarbeidet. Denne modellen baserer seg på forslag til nasjonalbudsjett for 2022.

Andre statlige overføringer

Størsteparten av disse inntektene er budsjettert tilskudd i forbindelse rentekompensasjoner gitt av Husbanken.

Andre overføringer

Budsjetterte inntekter gjelder overføringer fra andre kommuner til de interkommunale samarbeidsselskapene i Sør-Fron kommune.

Skatt på inntekt og formue

KS har i sin prognosemodell anslått at skatteinntekter for 2022 blir kr. 91 millioner. Dette er lagt inn i budsjettforslaget for 2022.

Eiendomsskatt

Den maksimale eiendomsskattesatsen for bolig- og fritidseiendommer er fra 2021 4 ‰ . For næring og kraftanlegg er den maksimale eiendomsskattesatsen 7 ‰. For Sør-Fron kommune er eiendomsskattesatsen for bolig- og fritidseiendommer 3,8 ‰. For Næring og kraftanlegg er det maksimal eiendomsskattesats det vil si 7 ‰.

Andre direkte og indirekte skatter

Budsjetterte inntekter gjelder naturressursskatt.

Lønns og prisvekst

Det er budsjettet med en årslønnsøkning på 2,2 % for 2022. Dette tilsvarer 3,3 % oppgjør pr 1.mai 2022. For utgiftspostene i budsjettet er det lagt til grunn en prisvekst på 3 % fra 2021 til 2022.

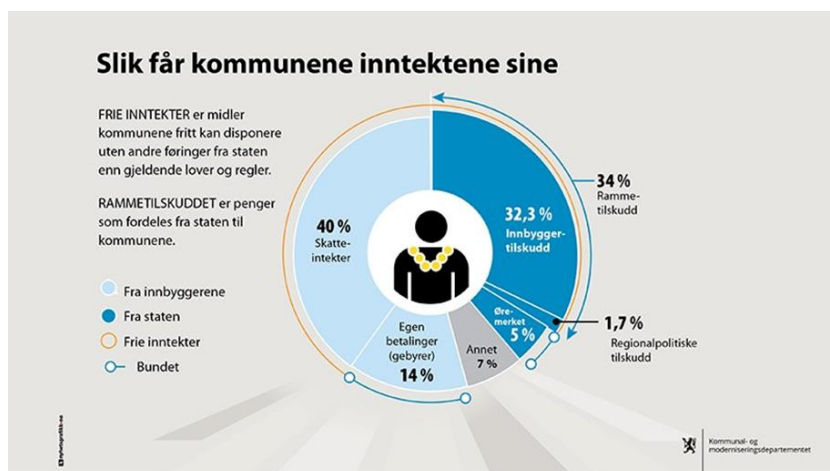
Pensjonskostnader

Sats for KLP er satt til 16 %. Endelig kostnad avhenger både av lønnsoppgjør og selskapets avkastning i finansmarkedet.

Sats for SPK er satt til 12 % i tråd med anbefaling fra SPK.

Renteutvikling

Det forventes en gradvis økning i renter for 2022. Sør-Fron kommune har ca. 85 % av låneporteføljen på flytende rente. Administrasjonen følger utviklingen i rentemarkedet tett. Det krever en fortløpende vurdering om en større andel av porteføljen skal bindes i fastrente.

Samlet økonomisk oversikt

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Driftsinntekter						
1 Rammetilskudd	116 456 322	110 853 000	112 162 000	112 162 000	112 162 000	112 162 000
2 Inntekts- og formuesskatt	77 581 911	83 554 000	87 398 000	88 342 000	88 311 500	88 341 500
3 Eiendomsskatt	23 496 962	23 700 000	24 200 000	24 200 000	24 200 000	24 200 000
4 Andre skatteinntekter	6 107 956	6 860 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000	6 000 000
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	1 140 318	1 162 000	970 000	970 000	970 000	970 000
6 Overføringer og tilskudd fra andre	91 383 981	69 342 910	70 806 536	70 642 536	70 637 536	70 637 536
7 Brukerbetalinger	10 347 835	10 923 000	10 650 000	10 650 000	10 650 000	10 650 000
8 Salgs- og leieinntekter	38 499 487	49 867 400	54 629 825	54 624 825	54 624 825	54 624 825
9 Sum driftsinntekter	365 014 772	356 262 310	366 816 361	367 591 361	367 555 861	367 585 861
Driftsutgifter						
10 Lønnsutgifter	185 531 558	178 225 035	181 291 924	181 288 924	181 291 924	181 291 924
11 Sosiale utgifter	37 878 281	45 243 377	47 766 008	47 766 008	47 766 008	47 766 008
12 Kjøp av varer og tjenester	88 586 487	92 485 540	89 771 656	89 789 656	89 766 156	89 786 156
13 Overføringer og tilskudd til andre	40 478 678	36 525 606	36 544 916	36 554 916	36 539 916	36 549 916
14 Avskrivninger	17 903 719	17 473 000	18 226 000	18 226 000	18 226 000	18 226 000
15 Sum driftsutgifter	370 378 723	369 952 558	373 600 504	373 625 504	373 590 004	373 620 004
16 Brutto driftsresultat	-5 363 951	-13 690 248	-6 784 143	-6 034 143	-6 034 143	-6 034 143
Finansinntekter						
17 Renteinntekter	1 732 179	1 275 000	1 417 000	1 417 000	1 417 000	1 417 000
18 Utbytter	5 418 094	10 918 000	5 418 000	5 418 000	5 418 000	5 418 000
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
20 Renteutgifter	4 488 623	5 276 000	4 801 000	4 801 000	4 801 000	4 801 000
21 Avdrag på lån	11 549 646	10 944 500	12 444 500	12 444 500	12 444 500	12 444 500
22 Netto finansutgifter	-8 887 996	-4 027 500	-10 410 500	-10 410 500	-10 410 500	-10 410 500
23 Motpost avskrivninger	17 903 719	17 473 000	18 226 000	18 226 000	18 226 000	18 226 000
24 Netto driftsresultat	3 651 772	-244 748	1 031 357	1 781 357	1 781 357	1 781 357
Disp. eller dekning av netto driftsresultat:						
25 Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
26 Netto avsetninger til eller bruk av bundne drif	-6 806 090	5 066 248	1 878 643	1 778 643	1 778 643	1 778 643
27 Netto avsetninger til eller bruk av disposisjon	-5 890 836	-4 821 500	-2 910 000	-3 560 000	-3 560 000	-3 560 000
28 Bruk av tidligere års mindreforbruk	9 045 154	0	0	0	0	0
28 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
29 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	-3 651 772	244 748	-1 031 357	-1 781 357	-1 781 357	-1 781 357
30 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Økonomisk oversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-6.

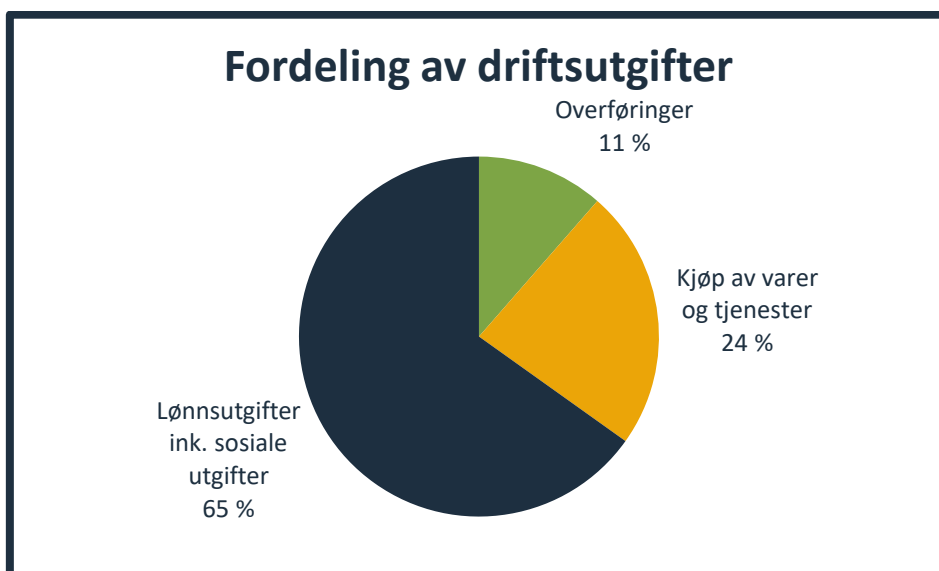
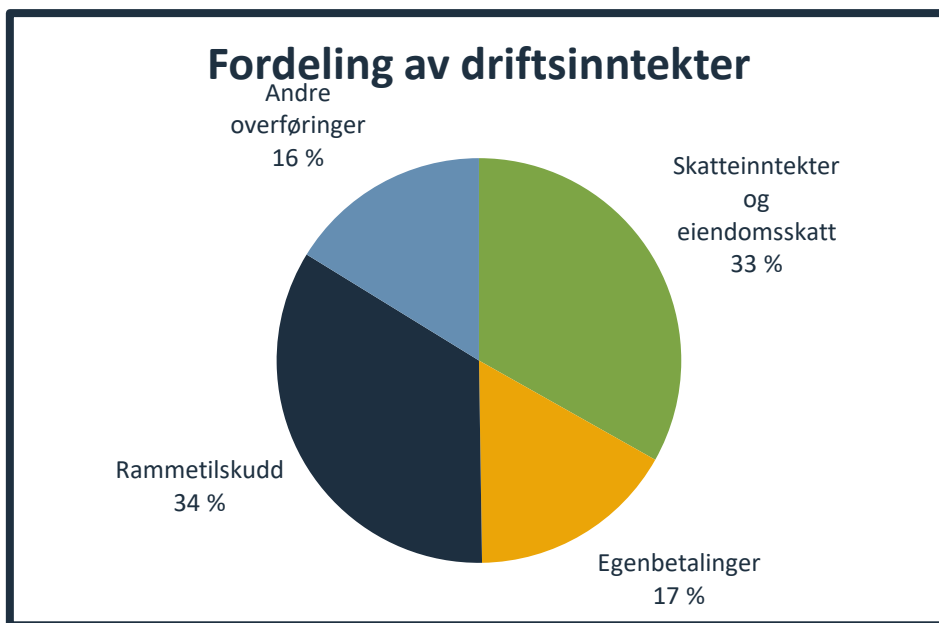
	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025
Bevilgningsoversikt - drift (budsjett)						
1 Rammetilskudd	116 456 322	110 853 000	112 162 000	112 162 000	112 162 000	112 162 000
2 Inntekts- og formueskatt	77 581 911	83 554 000	87 398 000	88 342 000	88 311 500	88 341 500
3 Eiendomsskatt	23 496 962	23 700 000	24 200 000	24 200 000	24 200 000	24 200 000
4 Andre generelle driftsinntekter	7 248 274	8 022 000	6 970 000	6 970 000	6 970 000	6 970 000
5 Sum generelle driftsinntekter	224 783 469	226 129 000	230 730 000	231 674 000	231 643 500	231 673 500
6 Sum bevilgninger drift, netto	212 243 702	222 346 248	219 288 143	219 482 143	219 451 643	219 481 643
7 Avskrivninger	17 903 719	17 473 000	18 226 000	18 226 000	18 226 000	18 226 000
8 Sum netto driftsutgifter	230 147 421	239 819 248	237 514 143	237 708 143	237 677 643	237 707 643
9 Brutto driftsresultat	-5 363 952	-13 690 248	-6 784 143	-6 034 143	-6 034 143	-6 034 143
10 Renteinntekter	1 732 179	1 275 000	1 417 000	1 417 000	1 417 000	1 417 000
11 Utbytter	5 418 094	10 918 000	5 418 000	5 418 000	5 418 000	5 418 000
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
13 Renteutgifter	4 488 623	5 276 000	4 801 000	4 801 000	4 801 000	4 801 000
14 Avdrag på lån	11 549 646	10 944 500	12 444 500	12 444 500	12 444 500	12 444 500
15 Netto finansutgifter	-8 887 996	-4 027 500	-10 410 500	-10 410 500	-10 410 500	-10 410 500
16 Motpost avskrivninger	17 903 719	17 473 000	18 226 000	18 226 000	18 226 000	18 226 000
17 Netto driftsresultat	3 651 771	-244 748	1 031 357	1 781 357	1 781 357	1 781 357
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
18 Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
19 Netto avs. til eller bruk av bundne driftsfond	-6 806 090	5 066 248	1 878 643	1 778 643	1 778 643	1 778 643
20 Netto avs. til eller bruk av disposisjonsfond	3 154 319	-4 821 500	-2 910 000	-3 560 000	-3 560 000	-3 560 000
21 Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
22 Sum disponeringer eller dekning av netto drift	-3 651 771	244 748	-1 031 357	-1 781 357	-1 781 357	-1 781 357
23 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift etter budsjett- og regnskapsforskriften 5-4 første ledd.

Samlet oversikt over tjenesteområdene

	Regnskap	Buds(end)	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
DRIFTSRAMME 100 - POLITIKK OG ADMINISTRASJON						
POLITIKK	2 571 450	3 222 024	3 030 402	3 030 402	3 030 402	3 030 402
RÅDMANN OG STAB	9 202 745	9 010 976	9 227 739	9 227 739	9 227 739	9 227 739
REGIONRÅDET FOR MIDT-GUDBRANDSDALEN	603 392	645 000	645 000	645 000	645 000	645 000
GUDBRANDSDALSMUSEA AS	361 884	405 000	407 000	407 000	407 000	407 000
SØR-FRON SOKN (DEN NORSKE KYRKJA)	2 550 000	2 505 000	2 529 000	2 529 000	2 529 000	2 529 000
GRAVSTADENE	443 788	422 000	422 000	422 000	422 000	422 000
SUM DRIFTSRAMME 100 - POLITIKK OG ADMINISTRASJON	15 733 259	16 210 000	16 261 141	16 261 141	16 261 141	16 261 141
DRIFTSRAMME 200 - TEKNISK						
PLAN OG BYGNING	15 355 631	18 992 140	17 690 001	17 690 001	17 690 001	17 690 001
KOMMUNALTEKNIKK	7 772 929	7 123 500	7 555 000	7 545 000	7 521 500	7 521 500
SELVKOST	0	0	0	0	0	0
SUM DRIFTSRAMME 200 - TEKNISK	23 128 560	26 115 640	25 245 001	25 235 001	25 211 501	25 211 501
DRIFTSRAMME 300 - INTERKOMMUNALE						
FRON BADELAND	0	0	0	0	0	0
FRYA RENSEANLEGG	0	0	0	0	0	0
MIDT-GUDBRANDSDAL PEDAGOGISK-PSYKOLOGISK RÅDGJEVNINGSTENESTE	0	0	0	0	0	0
MIDT-GUDBRANDSDAL LANDBRUKSKONTOR	0	0	0	0	0	0
MIDT-GUDBRANDSDAL FLYKTNINGETJENESTE	0	0	0	0	0	0
SUM DRIFTSRAMME 300 - INTERKOMMUNALE	0	0	0	0	0	0
DRIFTSRAMME 400 - HELSE OG OMSORG						
FELLES HELSE OG OMSORG	5 980 065	6 398 070	1 976 623	1 976 623	1 976 623	1 976 623
HELSEREGION SAMARBEID	2 105 493	2 120 000	2 616 000	2 616 000	2 616 000	2 616 000
BARNEVERN TJENESTER	5 253 861	6 595 000	5 710 000	5 710 000	5 710 000	5 710 000
SOSIALE TJENESTER (NAV)	4 879 741	5 502 000	4 720 000	4 820 000	4 820 000	4 820 000
FLYKTNINGETJENESTER	-743 735	-572 000	-768 000	26 000	26 000	26 000
TILDELINGSKONTOR	0	0	2 107 563	2 107 563	2 107 563	2 107 563
LEGETJENESTEN	4 624 821	5 125 880	5 686 010	5 686 010	5 686 010	5 686 010
LEGEVAKT	1 101 772	960 433	0	0	0	0
HUSBANKORDNINGAR	250 000	0	0	0	0	0
FAMILIE OG MESTRING	22 781 172	22 249 065	26 776 484	26 776 484	26 776 484	26 776 484
SØRHEIM	29 255 296	28 182 148	22 899 003	22 904 003	22 904 003	22 904 003
HJEMMEBASERT OMSORG	24 950 396	25 430 911	29 667 684	29 665 684	29 665 684	29 665 684
SUM DRIFTSRAMME 400 - HELSE OG OMSORG	100 438 882	101 991 507	101 391 367	102 288 367	102 288 367	102 288 367
DRIFTSRAMME 470 - OPPVEKST						
PP-TJENESTER (SFK sin andel)	1 887 000	1 819 773	1 822 000	1 822 000	1 822 000	1 822 000
SØR-FRON UNGDOMSSKOLE	12 058 327	12 470 586	13 583 886	13 633 886	13 633 886	13 633 886
HARPEFOSS SKULE	9 425 918	9 357 139	10 122 642	10 119 642	10 122 642	10 122 642
MIDTBYGDA SKULE	15 065 632	16 079 111	17 016 381	17 016 381	17 016 381	17 016 381
GUDBRANDSDAL LEIRSKOLE	0	-254	0	0	0	0
ØVERBYGDA FAMILIEBARNEHAGE	486 801	0	0	0	0	0
HARPEFOSS BARNEHAGE	8 422 027	8 145 866	7 759 844	7 759 844	7 759 844	7 759 844
LIENE BARNEHAGE	11 939 950	11 383 272	11 309 782	11 309 782	11 309 782	11 309 782
FELLES OPPVEKST	0	0	4 290 954	4 290 954	4 290 954	4 290 954
SUM DRIFTSRAMME 470 - OPPVEKST	59 285 655	59 255 493	65 905 489	65 952 489	65 955 489	65 955 489
DRIFTSRAMME 500 - PERSONAL OG ORGANISASJON						
PERSONALAVDELING	2 688 934	2 869 492	2 858 246	2 858 246	2 858 246	2 858 246
FELLESTJENESTER	13 656 799	13 058 302	14 683 663	14 703 663	14 703 663	14 703 663
KULTUR OG NÆRING	7 388 899	6 895 206	7 520 091	7 510 091	7 500 091	7 530 091
SUM DRIFTSRAMME 500 - PERSONAL OG ORGANISASJON	23 734 632	22 823 000	25 062 000	25 072 000	25 062 000	25 092 000
SUM ALLE DRIFTSRAMMER	222 320 985	226 395 640	233 865 000	234 809 000	234 778 500	234 808 500
TIL FORDELING FRA FINANSOMRÅDET	-222 320 985	-226 395 640	-233 865 000	-234 809 000	-234 778 500	-234 808 500
KONTROLLSUM	0	0	0	0	0	0

Grafisk framstilling av fordelinger av driftsinntekter og driftsutgifter

Disposisjonsfond

	Saldo pr 01.01.2021	Saldo pr 15.12.2021
Disposisjonsfond	13 220 378	13 824 681
Introduksjonsprogrammet	5 113 966	4 113 966
Premieavviksfond	10 529 605	10 529 605
Bredbåndsutbygging	1 000 000	3 743 667
Veg	1 000 000	500 000
Boligbyggingsfond	1 740 000	3 040 000
Utviklingsfond for landbruket	480 232	565 232
Andre disposisjonsfond	287 461	287 461
Hundorp 2021	-599 900	0
Flom og rasforebygging	500 000	500 000
Digitaliseringsfondet	0	986 000
Sum disposisjonsfond	33 271 742	38 090 612

	Saldo pr 01.01.	Saldo pr 01.11
Bundne driftsfond	23 010 256	20 123 062
Ubundne investeringsfond	12 681 543	12 681 543
Bundne investeringsfond	375 279	375 279
Sum andre fond	36 067 078	33 179 884

Planlagt bruk av disposisjonsfondene i 2022

Drift:

Introduksjonsprogrammet	650 000
Veg	500 000
Oppvekst	200 000
Sum bruk av disposisjonsfondene	1 350 000

Investering:

Disposisjonsfondet, Egenkapitalinnskudd KLP	850 000
Sum investering	850 000

Planlagt avsetning til disposisjonsfondene 2022

Digitaliseringsfondet	1 000 000
Utviklingsfond for landbruket	300 000
Disposisjonsfond, overskudd	2 960 000
Sum avsetning til disposisjonsfondene	4 260 000

Kommentarer til bruk eller avsetning til disposisjonsfond:

Introduksjonsprogrammet

Målet med introduksjonsordningen er å gi deltakerne grunnleggende ferdigheter i norsk, grunnleggende norsk samfunnsliv og forberede flyktningene på arbeid eller utdanning. Levekår foreslår å bruke kr. 850.000 av fondet til finansiering av flyktningetjenester.

Veg

Det vises til K-sak 28/19. Det ble vedtatt å avsette kr. 1.500.000 for gradvis å overføre vegvedlikeholdet fra investering til drift.

Egenkapitalinnskudd

Dette gjelder egenkapitalinnskudd i KLP. Pensjonsfondene i KLP øker hvert år. Det medfører behov for økt egenkapital fra kommunene. Tilskudd til oppbygging av egenkapital er nødvendig for å opprettholde god soliditet i selskapet. Egenkapitalinnskudd kan ikke lånefinansieres.

Digitalisering

Det vises til K-sak 48/2. Det skal årlig avsettes kr. 1.000.000 i tre år fremover. Det vises til Digitaliseringsstrategien for Sør-Fron kommune. Styringsgruppa for digitalisering har for 2022 prioritert Visma skole Sikker sak, nytt turnusprogram, pasientjournalssystem og Visma Flyt skole SFO modul.

Landbruksfond

Det vises til K-sak 64/14. Det skal årlig avsettes kr. 300.000 til dette fondet. Avsetning til fondet må skje fra driftsmidler

Budsjettert driftsoverskudd 2022 (avsetning)

Det er i budsjettet for 2022 budsjettert med et mindreforbruk (overskudd) i drift på kr. 2.960.000.

Driftsrammene

Sør-Fron kommune har 6 driftsrammer:

- Politikk og administrasjon, leder rådmann Rune Fromreide Sommer
 - Politikk
 - Rådmannstab
 - Tilskudd til interkommunale ordninger
 - Næring
- Teknisk, leder rådmann Rune Fromreide Sommer
 - Plan, oppmåling og bygg, konstituert tjenesteleder Grete Hølmen
 - Kommunalteknikk, Selvkost, tjenesteleder Åge Øverjordet
- Interkommunale ordninger
 - Fron Badeland, leder Stian Stø Dørum
 - Frya Renseanlegg, leder Åge Øverjordet
 - Midt-Gudbrandsdal pedagogisk og psykologisk rådgjevningssteneste, leder Tor Otto Stormo
 - Midt-Gudbrandsdal Landbrukskontor, leder Hans Christian Elstad
 - Midt-Gudbrandsdal Flyktningetjeneste, leder Anita Nord
- Helse og omsorg, leder kommunalsjef Irene Hagen
 - Helse og omsorg
 - Legetjenester
 - Nav og økonomisk støtte
 - Barnevernstjenester
- Oppvekst, leder konstituert kommunalsjef Eivind Lund
 - Skole
 - Barnehage
- Personal og organisasjon, leder kommunalsjef Anne Holsbrekken
 - Personal og fellestjenester
 - IKT
 - Kultur
- Finans

Politikk og administrasjon

Rådmann: Rune Fromreide Sommer

	Regnskap 2020	Buds(end) 2021	Budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
DRIFTSRAMME 100 - POLITIKK OG ADMINISTRASJON						
POLITIKK	2 571 450	3 222 024	3 030 402	3 030 402	3 030 402	3 030 402
RÅDMANN OG STAB	9 202 745	9 010 976	9 227 739	9 227 739	9 227 739	9 227 739
REGIONRÅDET FOR MIDT-GUDBRANDSDALEN	603 392	645 000	645 000	645 000	645 000	645 000
GUDBRANDSDALSMUSEA AS	361 884	405 000	407 000	407 000	407 000	407 000
SØR-FRON SOKN (DEN NORSKE KYRKJA)	2 550 000	2 505 000	2 529 000	2 529 000	2 529 000	2 529 000
GRAVSTADENE	443 788	422 000	422 000	422 000	422 000	422 000
SUM DRIFTSRAMME 100 - POLITIKK OG ADMINISTRASJON	15 733 259	16 210 000	16 261 141	16 261 141	16 261 141	16 261 141

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

- Oppgaver for politiske møter.
- Økonomi og budsjett.
- Innkjøpsordninger.
- Juridiske og økonomiske utredninger og vurderinger.
- Overordnet ledelse, kontroll, veiledning o.l.
- Valg og folkeavstemming.
- Alkoholsaker.
- Beredskapsarbeid.

Mål / resultatkrav:

- fokusere på strategi – og planutvikling for å sikre at kommunen har fokuset rettet fremover
- skape god samhandling mellom politiske styringsorgan og kommunens administrasjon.
- ivareta god saksbehandling.
- iverksette politiske vedtak.
- tilrettelegge for å yte god service til befolkningen og næringslivet.
- legge til rette for tidsriktig, nyttig og lett tilgjengelig informasjonen fra kommunen til innbyggerne.
- følge den digitale utviklingen som skjer i offentlig sektor.
- ivareta brukernes behov for kommunale tjenester.
- opprettholde økonomisk handlefrihet ved å ha tilfredsstillende netto driftsresultat og tilfredsstillende disponible fondsreserver.

Interkommunalt og regionalt samarbeid.

- ivareta et nært samarbeid, særlig med nabokommunene Ringeby og Nord-Fron, for å bidra til et effektivt og godt samarbeid.
- delta aktivt i styringen av de interkommunale selskapene og deres representantskap, regionrådet for Midt-Gudbrandsdal og Gudbrandsdalstinget.

Beredskap.

- besørge forebygging av uhell og ulykker.
- ivareta rask og effektiv håndtering av kriser og uønskede hendelser som måtte oppstå innenfor kommunes geografiske område.
- holde oversikt over uønskede hendelser og tiltak kommunen er forberedt på å håndtere.
- ved behov gi bistand til nabokommuner.

Økonomiske rammer:

Godtgjørelser til ordfører, varaordfører og andre politikere inngår i området. Likeså utgifter til kontrollutvalg og revisjon. Godtgjørelser er budsjettet i henhold til Forskrift om folkevalgte økonomiske godtgjøring og permisjoner i Sør-Fron kommune.

Det er også i rådmannens forslag tatt inn en felles samling for kommunestyrene for midt-dalen. De fleste formannskaps- og kommunestyremøtene er på kveldstid. Det er ikke økonomi til å øke antall møter, og en bør unngå møter som ikke er oppført i møtekalenderen.

Folkevalgte, rådmann og rådmannsstab omfatter stort sett lønn og godtgjørelser. Bemanningen i rådmannsledelsen og staben er sentral i forhold til å opprettholde en utviklingsorientert organisasjonen, og for å støtte opp under tjenesteenhetene, god tjenesteutvikling, omstilling og drift av kommunens apparat.

Sør-Fron kommune har langt lavere administrasjonskostnader enn de fleste andre sammenlignbare kommuner inkl. våre nabokommuner.

Tilskudd til Midt-Gudbrandsdal Landbrukskontor og Midt-Gudbrandsdal Regnskaps - og skatteoppkreverkontor er innenfor programområdet. Tilskudd til de interkommunale ordningene vedtas i representantskapet for de interkommunale ordningene i midt-dalen. Tilskudd til Gudbrandsdalsmusea er oppfølging av inngått avtale.

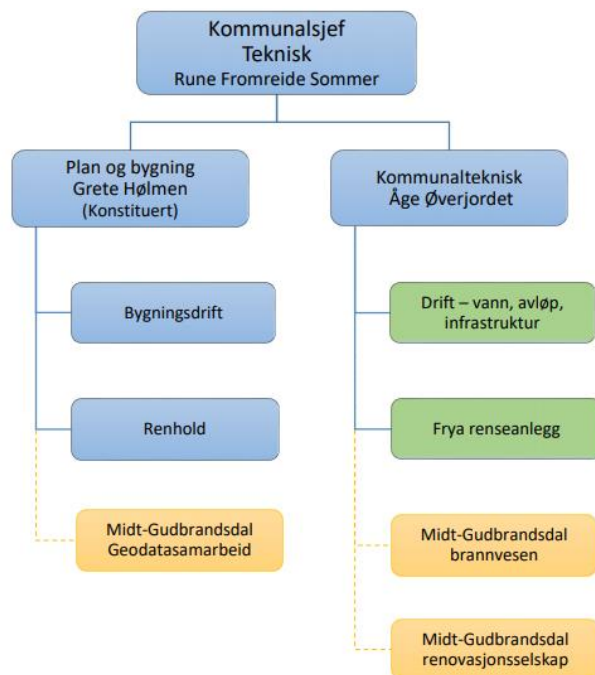
Det foreslås at tilskuddet til Regionrådet for Midt-Gudbrandsdal og partnerskapsmidler videreføres som dagens nivå med justering for prisvekst

Utfordringsbildet:

- Nedgang i innbyggertallet
- Ha tilstrekkelig økonomisk handlingsrom til å ivareta kvalitet og kvantitet i tjenesteleveransen.
- IKT-systemer og GDPR krever stadig større økonomiske rammer.

Tekniske tjenester

Rådmann Rune Fromreide Sommer

Fargekodingen betyr følgende:

- Sør-Fron kommunes organisatoriske enheter
- Interkommunal tjeneste ledet fra Sør-Fron kommune
- Interkommunale selskap ledet fra andre kommuner.

Plan og bygning

Konstituert tjenesteleder: Grete Hølmen

	Regnskap	Buds(end)	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
DRIFTSRAMME 200 - TEKNISK						
PLAN OG BYGNING	15 355 631	18 992 140	17 690 001	17 690 001	17 690 001	17 690 001

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Behandling av saker etter plan- og bygningslov innen selvkostområdene private reguleringsplaner, byggesaker, ulovlighetsoppfølging og delingssaker etter plan og bygningsloven. Avdelingen behandler delingssaker og grensesaker etter matrikkelloven (selvkost) og utslippstillatelser etter forurensningsloven (selvkost).

Ut over selvkostområdene jobber avdelingen med kommunale planer som kommuneplanens samfunnsdel, arealdel, har ansvar for rullering av kommunal planstrategi og utarbeider kommunale reguleringsplaner etter kommunens utviklingsbehov: eksempelvis boligtomter, næringsareal, offentlige formål (skole, barnehage, helse) mm.

Avdelingen forvalter kommunens kartdata, som matrikkel, FKB-data og arealplanregister.

Tjenesteområdet har ansvaret for drift og vedlikehold (vaktmestertjeneste og renholdstjeneste) av alle kommunale bygg og større og mindre investeringsprosjekt tilknyttet bygningsmassen.

Mål / resultatkrav:**Byggesak:**

Med nytt saksbehandlingssystem som ble innført i 2020, er målet at 95 % av alle byggesøknader skal behandles innenfor gitte tidsfrister i loven. Dette følges opp gjennom mottakskontroll av alle byggesaker, med tilbakemelding til tiltakshaver innen 3 arbeidsdager på vesentlige mangler. Gjennom denne mottakskontrollen vil komplette søknader også fanges opp og gis prioritet i saksbehandlingen. Mottakskontrollen krever saksbehandlingsressurser, men gevinsten er å få saksbehandlet komplette søknader innen 3 uker. Dette er viktig både for omdømme og for å unngå reduksjon på gebyrer. Godkjente tiltak skal føres i matrikkelen innenfor frist på 5 dager etter vedtak. Avdelingen skal være hyggelige og imøtekomende innen veiledning. På grunn av saksmengde er det innført felles telefontid for veiledning 2 timer hver dag. Dette frigjør saksbehandlere, slik at de kan jobbe sammenhengende med saksbehandlingen store deler av dagen og unngå stadige avbrytelser.

Planarbeid:

Kommuneplanens samfunnsdel vil vedtas tidlig i 2022 og danner grunnlaget for kommunens utvikling neste 12-års periode. Parallelt pågår et ressurskrevende arbeid med kommuneplanens arealdel, som forventes ut på høring mot slutten av 2022. Kommende skolestruktur utløser behov for ny reguleringsplan, som framdriften av utbyggingen er avhengig av. Private planforslag skal behandles innen lovens tidsfrister. Kommunen er avhengig av å ha tilgjengelige bolig- og næringsareal for bosetting og næringsetablering. Hvis mål i dette punktet ikke oppnås vil det ha negative konsekvenser for utvikling innen boligbygging, hytte- og næringsutvikling i kommunen.

Oppmåling:

Innen oppmåling skal vi fortsette å etablere nye eiendommer innen gitte frister. Økt pågang på byggesaker gir også økt pågang av fradeling og oppmåling av tomter som det skal bygges på. På grunn av økt arbeidsmengde er vi avhengige av sommerhjelp innen fysisk oppmålingsarbeid ute i terreng. Oppgradering av kartbasene er og en viktig del av oppmålingsingeniøren sitt arbeid. Lister fra kartverket skal rettes til gitte frister.

Bygningsdrift:

Vaktmesterstaben skal fortsatt ha godt vedlikehold av alle kommunale bygg for å imøtekomme behovet til brukere av bygget. Vedlikehold skal utføres innenfor budsjettrammer. Det er et mål at FDV-systemet blir en del av daglig bruk, som vil lette driften og gi god oversikt over bygningsstatus.

Investeringsbudsjettet for 2022 skal gjennomføres innenfor planlagt fremdrift og pris i tett samarbeid med prosjektingeniør. Konsekvenser for å ikke nå mål kan gå ut over brukere av bygningsmassen og vil kunne få økonomiske konsekvenser.

Jobbe målrettet for å redusere energibruken i kommunale bygg og fokus på nye prosjekter som kan få ned driftskostnader innenfor bygningsdriften.

Renholdstjenesten bygger videre på det gode arbeidet som blir gjort av renholderne våre, samtidig som nye rutiner etableres som følge av innføringen av ny renholdsplan og arbeid i team. Daglig renhold kvitteres nå på iPad, koblet mot kommunens FDV-system. Avvik renholdere oppdager kan nå sendes direkte til f.eks. vaktmestere for oppfølging i samme system.

Det er i perioder høyt sykefravær, det krever fokus på å jobbe rett og kjøpe inn utstyr som letter arbeidsrutiner. Det ligger midler i investeringsbudsjett for å lette arbeidssituasjon. Det blir sett på muligheter for oppfølging av bedriftshelsetjenesten. Målet er å redusere og effektivisere renholdet uten at det går utover ansatte og brukere. Det krever også en holdningsendring blant de pliktoppfyllende renholderne, med at renholdet skal være hygienisk tilstrekkelig. Det skal være fokus på sykefravær som ikke bør overstige 6 %. Minimalt bruk av vikarer ved sykefravær og ferie, men det må styres slik at en ikke overbelaster de som er igjen på jobb. Med ny renholdsplan som legger opp til arbeid i team, vil feieavvikingen også løses smidigere.

Økonomiske rammer:

Budsjettrammen for 2022 på kr. 17 290 000 som er kr. 22 000 mer enn fjorårets ramme på kr. 17 268 000. Endring i drift fra 2021: Kommunen kjøpte Sparebank1-bygget, med overtakelse 1. september 2021. Bankbygget fører til en budsjettert økning i netto driftsutgifter med kr. 280 500,-, foreløpig, da kun halve bygget er utleid til private aktører. Kommunen disponerer resten.

Grunnbeløp (B) for plan- og byggesaksgebyr økes med 10 % fra kr. 1082 til kr. 1190. Gebyr etter matrikkelloven justeres etter kartindeksen. Dette er gebyrer innen selvkostområde, som ikke kan dekke øvrige driftsutgifter. Gebyrøkningen øker selvkostgraden, slik at øvrige driftsmidler ikke subsidierer selvkostområdene. Det er et mål om 100 % dekningsgrad innen selvkostområdene. For å nå det målet må gebyrforskriften revideres.

Øvrige priser (husleie mm.) er økt med 3 %. Refusjon av strømutgifter på utleieenheter (der leietakere ikke tegner egne strøabonnement) er justert iht. forvent strømförbruk, slik at det går i balanse i regnskap ved full utleie. Det må forventes kortere perioder det utleieenheter ikke er utleid.

Strømutgiftene er budsjettert med et minimum og med forventninger om enkle og effektive ENØK-tiltak som vil redusere strømförbruket allerede i 2022. Tilstrekkelig midler til ENØK-tiltak forventes inn i investeringsbudsjettet.

Utfordringsbildet

Saksbehandling:

Avdelingen har hatt en enorm pågang innen byggesak og oppmåling siste halvannet år. Dette har økt arbeidspresset på avdelingen betydelig og vi har sett oss nødt til å ansette mer arbeidskraft for å holde tritt med søknadsmengden. Byggesak er selvkostområde slik at kostnaden kommunen har med å tilby tjenesten finansieres gjennom gebyr. Gebyrforskriften for private planer, byggesaker og dele- oppmålingssaker ble sist grundig gjennomgått i 2018 og skal gjennomgås på nytt i 2022 for at kommunen skal være sikre på at de får dekt sine kostnader innen selvkostområdene fullt ut, samtidig skal ikke gebyrene overstige de faktiske kostnadene ved arbeidet. Mot slutten av 2022 vil vi også sende forslag til kommuneplanens arealdel ut på høring. Etter vedtak av arealdelen i 2016 (sist revisjon) er erfaringen at det vil bli en bølge med private reguleringsplaner som skal behandles og da bør vi ha en gebyrforskrift for reguleringsplaner som dekker de faktiske kostnadene avdelingen har med saksbehandlingen av private planforslag. Dagens forskrift er lite tilpasset planprosessens løp.

Bygningsdrift:

Svingninger i kraftmarkedet utfordrer budsjettrammen. 2021 har hatt betydelig økning i kraftpriser, som gir direkte negativt utslag i regnskapet. Budsjettrammen for 2021 ble det kuttet kr 1 000 000,- i strømutgifter, pga. lave strømpriser forgående år, en enkel innsparing på budsjett. Samtidig har kommunen tilsvarende økte kraftinntekter når det er høy strømpris. Dette må sees i sammenheng. Kommunen har høyt strømförbruk i antall kWh. Et grovt anslag viser at bygningsdriften (uten Badeland) bruker strøm tilsvarende ca 260 husholdninger i året (baser på en gjennomsnittlig husholdnings förbruk på 20 000 kWh i året). I de senere årene gjort grep for å redusere utgiftene ved ENØK-tiltak. I 2021 ble nytt varmepumpeanlegg etablert på Sørheim som forventer å gi betydelige reduksjoner i förbruket. Fron Badeland skal også modernisere varmepumpeanlegg, som vil gi redusert förbruk. Eldre bygg som ikke er i daglig drift må stenges helt ned, for å nå budsjettrammen. Dette gjelder Kvila, Glasmestermoen, Tannklinikken og Listadhaugen ungdomshus (Aurtun) - vann og strøm stenges, som gir reduksjon i kommunale avgifter og strøm (primært nettleiekostnaden).

I påvente av vedtak i skolestrukturen vil vedlikehold og andre påkostninger på Midtbygda skule og Harpefoss skule være på et absolutt minimum. Kommunehusene og Liene barnehage er bygg som forventes driftet normalt framover, uavhengig av skolestrukturen. Her forutsettes det investeringsmidler til ENØK-tiltak for å raskt redusere energiförbruken. Tiltak som raskt kan gi resultat

er å skifte lyskilder til LED. På mellomlang sikt vil etterisolering av bygninger være aktuelle tiltak og på lengre sikt se på muligheter for oppgradering/modernisering av fyringsanlegg. Framtiden til barnehagen på Harpefoss er usikker, men forventes opprettholdt i budsjettssammenheng.

Driftsmidlene som er til rådighet er et minimum for å opprettholde den daglige driften. Budsjettet gir ikke rom for vesentlig vedlikeholdsarbeid, som f.eks. utvendig maling av slitte bygg, enkel oppussing av slitte kontorer/fellesareal/boliger, mm.

Kommunalteknikk

Leder: Åge Øverjordet

	Regnskap	Buds(end)	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
KOMMUNALTEKNIKK	7 772 929	7 123 500	7 555 000	7 545 000	7 521 500	7 521 500
SELVKOST	0	0	0	0	0	0

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Tomte- og næringsområder, Borgen og Verksodden friluftsområder, overføring av tilskudd til brannvesenet, drift av veglys og kommunalt vegnett, vedlikehold av ferister på fylkesveger, tilskudd til private veger.

Mål / resultatkrav:

Innenfor den delen av kommunalteknikk som ikke er finansiert via kommunale gebyrer, er det drift av kommunale veger og veglys som kan sies å ha budsjettammer av betydning, og som kan gjøres noe særlig med. Tilskudd til brannvesenet tar omtrent halvparten av budsjettamma.

Årlige overføringer til brannvesenet siste 5 år for beredskap:

	Regnskap 2021	Regnskap 2020	Regnskap 2019	Regnskap 2018	Regnskap 2017
BEREDSKAPSTILSKUDD	3 793 000	3 526 000	3 405 000	3 030 157	3 242 100

(I tillegg til dette er det årlige overføringer for investeringer/forebyggende/administrasjon som varierer etter behov.)

Den driftsrammen som nå foreligger er ikke forsvarlig og bærekraftig, når hele samfunnet er avhengig av at infrastrukturen er i god stand. For hvert år som går vil vegstandarden bli gradvis dårligere, da det ikke finnes midler til å foreta nødvendige vedlikeholdsoppgaver. Dette synes enkelte steder ute på vegnettet allerede, da det ikke er mulig å vedlikeholde alle veger tilstrekkelig. Det vil føre til store etterslep, og kreve omfattende arbeid for å bygge vegene opp igjen.

	Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr)
	2020
3432 Lesja	162 842
3433 Skjåk	144 143
3436 Nord-Fron	101 441
3437 Sel	172 910
3438 Sør-Fron	98 667
3439 Ringebu	189 406
3441 Gausdal	100 354

Et utdrag fra KOSTRA-rapporteringen viser at gjennomsnittlige driftsutgifter hos 6 andre kommuner i Gudbrandsdalen er ca.145.000 kr/km, som er 46% mer enn i Sør-Fron.

Kommunen må være forberedt på massive klager og stor misnøye blant innbyggerne om driftsrammen opprettholdes på dagens nivå.

Det er slik at den årlige kostnaden på vintervedlikehold ikke kan påvirkes i særlig grad. Det er fastlåste priser gjennom anbud. Det kan være til dels vanskelig å få engasjert entreprenører på alle rodene i kommunen. Prisene øker for hver anbudsrunde.

Målet må likevel være å drifte disse tjenestene innenfor den rammen som bevilges, men det vil bli mer og mer utfordrende når prisen på innleid vedlikehold øker for hvert år samtidig som ramma kuttes for hvert år.

Økonomiske rammer:

Det foreslås å ta ut tilskudd til private veger fra budsjettammen til kommunalteknikk. Dersom driftsrammen til kommunalteknikk skal økes med det beløpet som dette tilskuddet representerer, så foreslås det å legge det på driftsrammen til kommunale veger i stedet.

For å tilfredsstille budsjettammen på 7.130.000 er det lagt inn en forutsetning om at tilskudd til private veger utgår. Dette utgjør 120.000 av 145.000 som budsjettammen skal reduseres med.

Resterende beløp på 25.000 kroner må gå på bekostning av driftsrammen på kommunale veger. Det er høyst usikkert og vanskelig å få til en reduksjon på drift av gatelys. En eventuell stenging av anlegg utløser et gebyr til nettselskapet. I og med at det ligger inne ytterligere utbygging av gatelys i økonomiplanen (der bevilgningen ble økt i fjor) taler heller ikke det for en reduksjon i driftskostnad. Det er lagt inn beløp på renhold og tilsyn av toalettanlegg på Borgen og Verksodden. Her må det være renhold på et forsvarlig nivå dersom anleggene skal driftes. Med etableringen av infopunkt om Verksodden og Langsua nasjonalpark kan det forventes økt turisme på Verksodden. Det må derfor vurderes en oppgradering av dagens enkle sanitærforhold.

Utfordringsbildet:

Det er drift av kommunale veger som er hovedutfordringen i driftsrammen til kommunalteknikk. Et svært lavt vedlikeholdsbudsjett fører til at etterslepet øker og standarden på det kommunale vegnettet blir dårligere for hvert år.

Det anses som ganske sikkert at kommunen innen få år må overta en god del fylkeskommunalt vegnett. Det vil føre til ytterligere behov for økte vedlikeholdsmidler.

Selvkost på kommunalteknisk avdeling

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Vann, avløp og septik. (Renovasjon driftes av MGR. Personal og organisasjon krever inn gebyrene på vegne av MGR i Sør-Fron, og får betalt for denne jobben av MGR.)

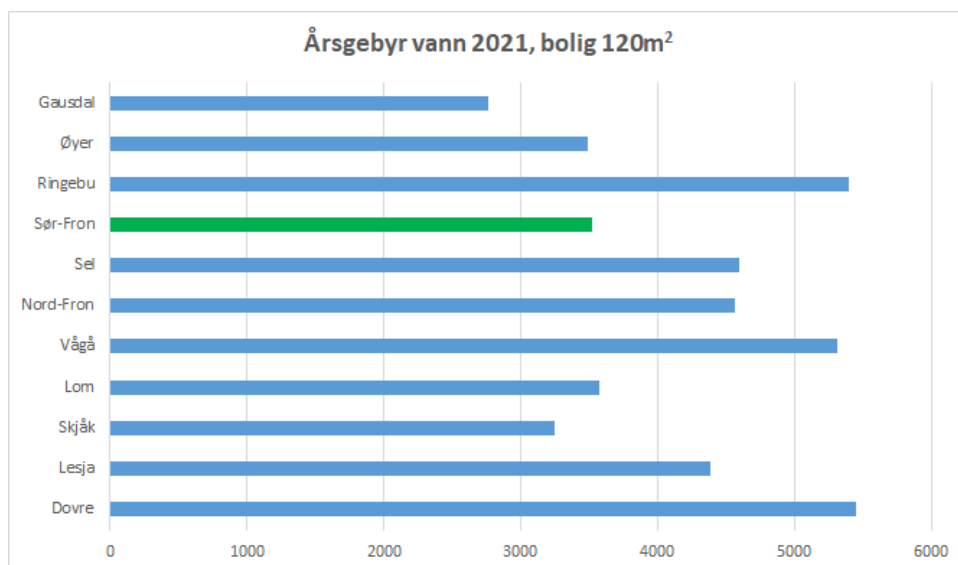
Mål / resultatkrav:

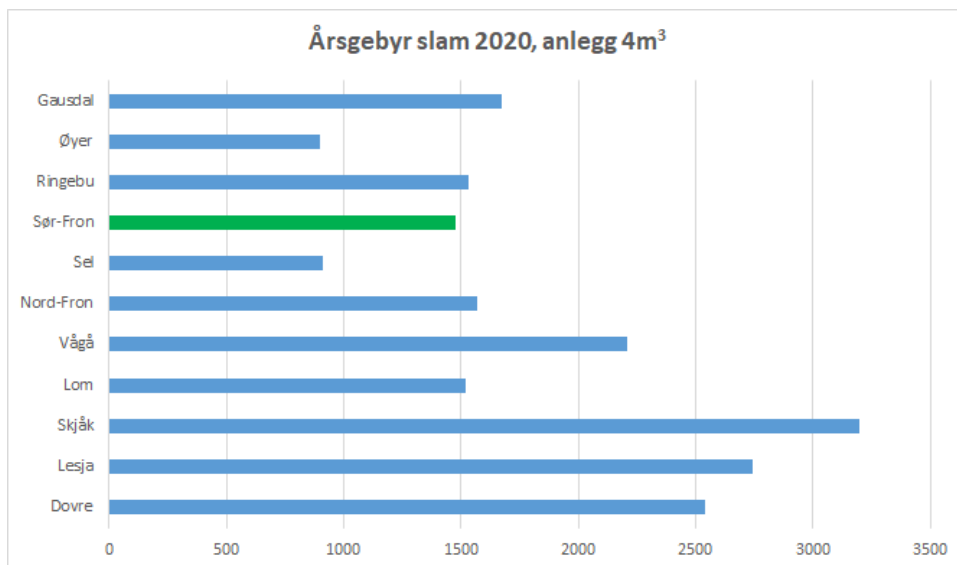
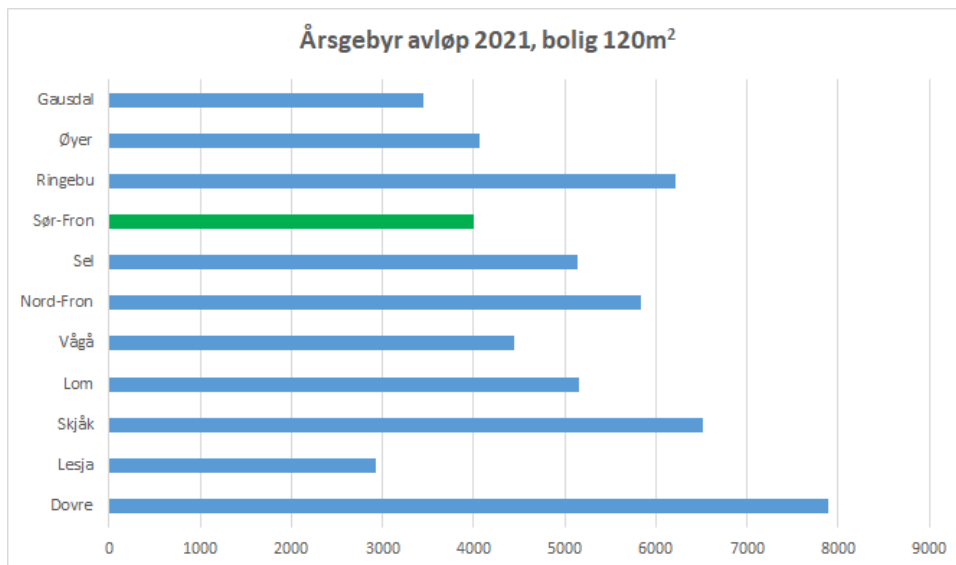
Mål og resultatkrav innen gebyrfinansierte tjenester blir litt annerledes enn andre budsjetttrammer i kommunen. Her blir det forholdet mellom gebyrnivå og standard/kvalitet på tjenestene som på en måte blir måleindikatoren. Når abonnentene betaler gebyr for en tjeneste de kjøper av kommunen, ligger det også en forpliktelse på kommunen til å vedlikehold, fornye og bygge ut anleggene slik at det kan leveres trygt og nok drikkevann, og at avløpsvannet blir tatt hånd om uten å føre til uheldige miljøpåvirkninger. Svikt i disse tjenestene kan få svært alvorlige konsekvenser (ref. Askøy).

Det er et nasjonalt mål om en lekkasjeandel på maks 20% på vannforsyningsnettet. Det er utarbeidet en lekkasjereduksjonsplan for Sør-Fron. Beregningene viser lekkasjeandel på 25-30%, som likevel er ganske lavt på landsbasis. Mye av det som lekker ut av vannledninger kommer også igjen i avløpet. Det jobbes for å komme under 20% lekkasjeandel.

På avløpsbehandling er det stilt nye strenge krav til innlekking og utlekking i ledningsnettet gjennom nye utslippstillatelser for avløpsrenseanleggene. Dette skal følges opp gjennom grundige kartlegginger. Arbeidet er igangsatt i Sør-Fron kommune.

Nedenfor vises oversikt fra KOSTRA-rapporteringen, med sammenligning av årsgebyr for en standardbolig på 120m² med stipulert forbruk.

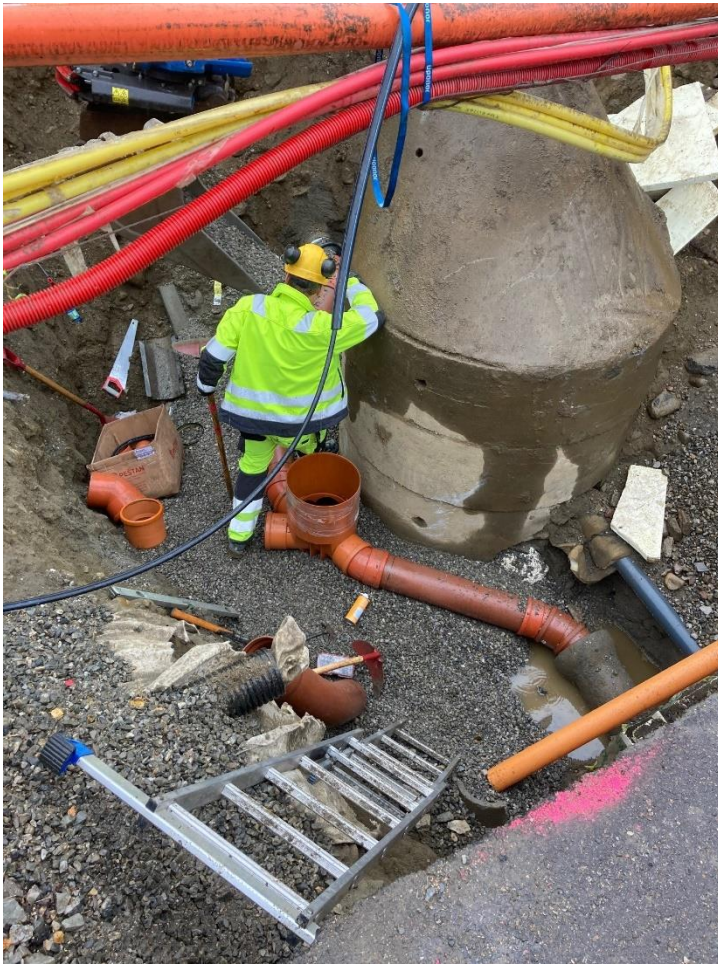

Oppsummert kan en si at Sør-Fron pr. i dag ligger gunstig an på gebyrnivå. Det er hele tiden en vurdering rundt ambisjoner og hvor mye som til enhver tid skal investeres i oppgraderinger. Behovet er nærmest ubegrenset, og en vil nok aldri komme dit at en kan si at infrastrukturen er så bra at det ikke er behov for investeringer de 10 neste årene.

Det gjennomføres for tiden flere store investeringer innen vann og avløp. Nytt flomsikkert vannverk for Hundorp, Harpefoss og Lia har kommet langt i byggeprosessen. På Frya Renseanlegg er 3.byggetrinn i sluttfasen. Videre jobbes det med fornying av gamle rør, og sanering/separering av gamle felleskummer for vann og avløp. Det er helt nødvendig å holde et jevnt trykk på oppgraderinger av infrastruktur for å fordele kostnadene på abonnentene over tid (unngå skjevfordeling), og for å holde tilstrekkelig sikkerhet på tjenestene.

Bildet nedenfor viser arbeid med separering av en gammel felleskum for vann og avløp ved drosjesentralen på Hundorp. Rørleggingen utføres av en av kommunens egne rørleggere.

Økonomiske rammer:

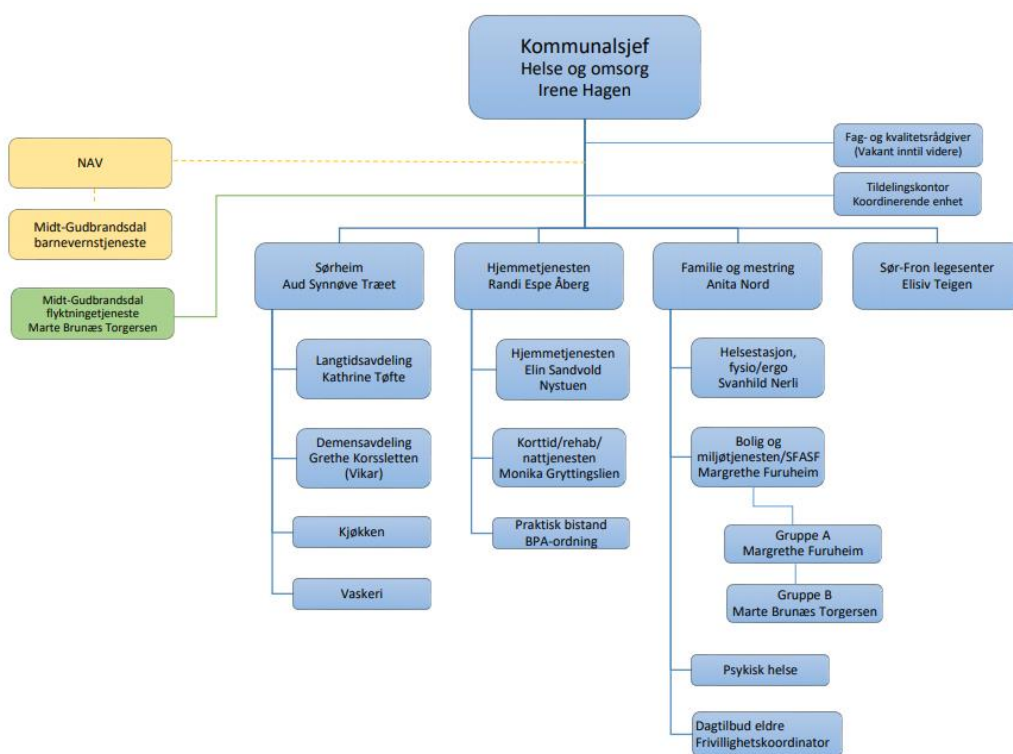
Selvkostbudsjetteringen til 2022 viser at det er nødvendig å øke gebyrnivået noe. På vannforsyning økes gebyrene med 5% og på avløpsbehandling med 10%. På septiktømming reduseres gebyret med 5% for å bruke av for gamle avsatte fondsmidler.

Det må forventes en årlig gebyrøkning omtrent i denne størrelsesorden på vann og avløp i årene fremover. Dette er nødvendig sett fra et faglig perspektiv, der formålet er å unngå at folk blir syke av drikkevannet og at avløpsnettet skal forurense vår sårbare natur. Dette er ikke tjenester som det er forsvarlig å nedprioritere standarden på, da de er livsviktige.

Generelt sett er behovet i kommune-Norge veldig stort for fornying av vann- og avløpsinfrastruktur. Signalene er at gebyrene vil øke mye over hele landet i årene som kommer.

Helse og omsorg

Leder: Irene Hagen

Fargekodingen betyr følgende:

- Sør-Fron kommunes organisatoriske enheter
- Interkommunal tjeneste ledet fra Sør-Fron kommune
- Interkommunale selskap ledet fra andre kommuner.

	Regnskap 2020	Buds(end) 2021	Budsjett 2022	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2024	Økonomiplan 2025
DRIFTSRAMME 400 - HELSE OG OMSORG						
FELLES HELSE OG OMSORG	5 980 065	6 398 070	1 976 623	1 976 623	1 976 623	1 976 623
HELSEREGION SAMARBEID	2 105 493	2 120 000	2 616 000	2 616 000	2 616 000	2 616 000
BARNEVERNTJENESTER	5 253 861	6 595 000	5 710 000	5 710 000	5 710 000	5 710 000
SOSIALE TJENESTER (NAV)	4 879 741	5 502 000	4 720 000	4 820 000	4 820 000	4 820 000
FLYKTNINGETJENESTER	-743 735	-572 000	-768 000	26 000	26 000	26 000
TILDELINGSKONTOR	0	0	2 107 563	2 107 563	2 107 563	2 107 563
LEGETJENESTEN	4 624 821	5 125 880	5 686 010	5 686 010	5 686 010	5 686 010
LEGEVAKT	1 101 772	960 433	0	0	0	0
HUSBANKORDNINGAR	250 000	0	0	0	0	0
FAMILIE OG MESTRING	22 781 172	22 249 065	26 776 484	26 776 484	26 776 484	26 776 484
SØRHEIM	29 255 296	28 182 148	22 899 003	22 904 003	22 904 003	22 904 003
HJEMMEBASERT OMSORG	24 950 396	25 430 911	29 667 684	29 665 684	29 665 684	29 665 684
SUM DRIFTSRAMME 400 - HELSE OG OMSORG	100 438 882	101 991 507	101 391 367	102 288 367	102 288 367	102 288 367

Tjenester innenfor Helse og omsorg:

- Tildelingskontor
- Legetjenester
- Sosiale tjenester
- Institusjon Sørheim omsorgssenter
- Hjemmebaserte tjenester inkludert korttids- og rehab.avdeling og KAD
- Fellestjenester i Helseregion Sør-Gudbrandsdalen
- Familie og mestring
 - o Psykisk helse
 - o Fysioterapi- og ergoterapi
 - o Dagtilbud til hjemmeboende eldre
 - o Sør-Fron arbeids- og frivillighetssenter
 - o Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Samarbeidsområder i helseregionen:

Interkommunal legevakt Lillehammer

Gudbrandsdal Krisesenter (for både kvinner og menn)

Interkommunalt fagteam psykisk helse og rus

FACT

Interkommunalt samarbeid velferdsteknologi

Kompetansebroen

Koordinator helseregion

Fellesområde i Helse og omsorg:

Tildelingskontor

Kommuneoverlege

Læringleplasser i Helse- og omsorg^[OBJ]

Ansvar for interkommunale tjenester:
NAV i Midt-Gudbrandsdalen
Barnevernstjenesten i Midt-Gudbrandsdalen
Midt-Gudbrandsdal Flyktningetjeneste

Mål / resultatkrav:

Lovverk: *Helse - og omsorgstjenesteloven*

Andre nasjonale og lokale styringsdokument ligger i kapittel 2 i Helse- og omsorgsplan 2030. Der er det også vedtatt mål og verdier som skal ligge til grunn for alt arbeid som blir gjort i de ulike tjenesteområdene innenfor helse og omsorg.

- **Overordnet mål** for bruker og pasienter som benytter seg av tjenestetilbudet i helse- og omsorgstjenesten er at de skal ha *et verdig og selvstendig liv*.
- **Verdiene** som helse- og omsorgstjenesten har valgt å jobbe etter er å gi bruker og pasient *respekt, trygghet og forutsigbarhet, ansvar for eget liv og mulighet til å velge*.

Dette skal gi innbyggerne våre trygge, helhetlige og verdige helse- og omsorgstjenester som skal bidra til økt livskvalitet og egenmestring der målet er at alle kan bo i eget hjem så lenge som mulig

Resultatkrav/Satsningsområder for Helse og omsorg:

- Følge opp regjeringen kvalitetsreform "Leve hele livet" og kommunen sin handlingsplan

- Fortsette med omstillingsarbeidet innenfor Heltidskultur med innovativ bemanningsledelse, for å sikre fremtidig rekruttering og nødvendig kompetanse.

Innovativ bemanningsledelse - Rusta for Framtida?

- Opprettholde god beredskap på Lillehammer interkommunale legevakt
- Deltakelse i Helsefelleskapet
- Vurdere felles løsninger med andre kommuner på tjenestetilbud for ressurskrevende brukere og/eller andre fagområder.
- Integrering av bosatte flyktninger og sørge for at disse kommer i arbeid og/eller videre skolegang.
- Redusere behovet for sosial stønad i samarbeide med NAV og blant annet deltakelse i prosjektet *INN i Jobb*.

Felles oppstart

INN i JOBB

KOMMUNSEKTORENS ORGANISASJON
The Norwegian Association of Local and Regional Authorities

«En selvstendig og nyskapende kommunesektor»

Økonomiske rammer:

For 2022 er helse og omsorg tildelt en ramme på kr. 101 230 000. Innenfor denne rammen skal lønns- og prisvekst og alle kjente endringer og behov dekkes. I løpet av 2021 er det kommet nye enkeltvedtak og behov som er ressurskrevende og gir økninger på enkelte tjenesteområder. Noen inntekter og tilskudd er også borte eller redusert fra 2021. Det er også mange mindre endringer som både bidrar til kostnadsøkning og reduksjon.

For å unngå ytterligere kutt i antall årsverk i helse og omsorg, er det i budsjettforslaget innarbeidet noe bruk av midler på bundne driftsfond og tilskudd som er signalisert fra staten.

Innsparingskrav pr.23.08.2021 med 2 % redusert ramme:

Tjenesteområde	Tiltak	Besparelse	Konsekvens
Institusjon	Avdelingsleder demensavd vakant 50 % tom 31.08.22	256 000	Tjenesteleder må håndtere en del av avdelingsleders oppgaver, mindre tid til utvikling av tjenestetilbudet
Flyktningtjenester	SFK reduserer sin andel i MGF	540 000	Liten konsekvens, naturlig reduksjon da SFK ikke lenger mottar flyktninger.
Legetjenester	Avvikler Fronsvakta, inngår i Lillehammer interkommunale legevakt	324 000	Som tidligere beskrevet i KST om avvikling av legevakt
Felles/hjemmetj	Innsparing redusert antall avdelingsledere	192 000	Liten konsekvens, arbeidsoppgavene er fordelt i ny lederstruktur.
Felles	Bruk av fond	650 000	Bruker av oppsparte midler knyttet til introduksjonsordningen
Sum innsparing		1 962 000	

Innenfor tildelt budsjettamme for 2022 er det gjort ulike endringer og tilpasninger i forhold til nye behov. Dette er innarbeidet i driftsbudsjettet for 2022 og har medført reduksjoner på flere tjenesteområder.

- Nye enkeltvedtak som utløser økte ressursbehov.
- På grunn av avvikling av Fronsvakta var det behov for blant annet å utvide åpningstidene på legekontoet.
- Redusert behov for sosialstønad
- Redusert behov for barnevernstiltak

Utfordringsbildet:

Ulike nasjonale satsningsområder har gode intensjoner og krav som kommunen skal imøtekomme og innfri. Sør-Fron kommune har klart så langt å imøtekomme alle krav som blir stilt, og er kreative og løsningsorientert i å tilpasse tjenestetilbudet innenfor tildelte rammer.

Innenfor helse og omsorg vet man at de neste årene frem mot 2025, må tildelte budsjettammer økes for å imøtekomme utfordringer rundt blant annet ressurskrevende brukere og økt etterspørsel av tjenestetilbud innenfor psykisk helse. I tillegg må det økes med minimum 6 årsverk innenfor pleie og omsorg, til drift av 8 flere institusjonsplasser senest fra 2025. Kostnadsvekst på grunn av økte egenandeler innenfor barnevern blir også en utfordring som må løses i fremtidige budsjettammer.

På grunn av at kostnadsveksten er større enn inntektsveksten så rekker ikke helse og omsorg å omstille seg i takt slik at dette harmonerer. Blant annet så gir ikke tildelt driftsramme mulighet for drift av nye digitale løsninger, som i neste omgang kunne effektivisert tjenestene. Selv om utvikling av velferdsteknologi er godt i gang, er det vanskelig å ta ut full gevinstrealisering. Dette henger nøye sammen med at det ikke er handlingsrom i driftsbudsjettet til å drifte nye digitale løsninger, som kunne frigjort flere ressurser direkte til pleie og omsorg.

Tildelt driftsramme vil gå med til å drifte nødvendige og lovpålagte tjenestetilbud. Inntil rammebetingelser blir endret, som styringsprinsipper og praksis, finansiering, lover og regler, organisasjonsutvikling og krav til utredninger, vil innovativ utvikling gå i et lavere tempo enn planlagt.

Sørheim

Tjenesteleder: Aud Synnøve Træet

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Langtidsavdeling med 16 plasser

Demensavdeling med 15 plasser

Institusjonskjøkken

Vaskeri

Mål / resultatkrav:

Gi gode og individuelt tilpassede tjenester til langtidspasienter 24/7 året rundt.

Pasientene har sammensatte utfordringer, både fysisk og psykisk, og stort hjelpebehov når de kommer inn i institusjon. Behovet for hjelp til alle dagliglivets aktiviteter; stell/ pleie, forflytning, medisinsk oppfølging, ernæring og sosiale aktiviteter er stort.

Økonomiske rammer:

De økonomiske rammevilkårene er redusert samtidig som krav og forventninger er økt gjennom flere år. Skal vi fortsette og gi tjenester med kvalitet og kompetanse kan ikke rammene kuttes mer. Smertegrensen er nådd. Ytterligere reduksjon innen tjenesteområdet vil ha drastiske konsekvenser for kvaliteten på tjenesten.

Utfordringsbildet:

Største utfordringen nå er å få rekruttert faglært arbeidskraft.

Det er stor mangel på både sykepleiere/vernepleiere og helsefagarbeidere.

Hjemmetjenesten

Tjenesteleder: Randi Espe Åberg

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Korttid- og rehabiliteringsavdeling med 8 plasser inkludert 1 KAD-plass

Hjemmetjenester, bygda- og boliger

Natttjenesten

BPA

Praktisk bistand (hjemmehjelp)

Mål / resultatkrav:

Målet til hjemmebasert omsorg er å gi god omsorg i alle livets faser. Innbyggere som i perioder i livet har behov for tjenester, skal oppleve kvalitet og god faglig kompetanse. Pasienter blir utskrevet fra spesialisthelsetjenesten tidligere nå enn få år tilbake. Innbyggerne ønsker i større grad å bo hjemme lengst mulig og samtidig få gode tjenester. Det medfører at kommunen må ha ansatte med god faglig bakgrunn.

Økonomiske rammer:

De siste årene har hjemmebaserte tjenester redusert antall stillinger. De økonomiske rammevilkårene er redusert. Samtidig er krav og forventninger til å gi gode tjenester økt. For å fortsatt kunne gi gode tjenester vil en ytterligere reduksjon få store konsekvenser for kvaliteten på tjenestene.

Utfordringsbildet:

Største utfordring er å få til heltidskultur uten å få tilført økte økonomiske rammer. For å kunne få rekruttert sykepleiere/vernepleiere og helsefagarbeidere må vi kunne tilby dem stillinger som gjør det mulig for dem å leve av inntekten. Det er en generell utfordring å rekruttere faglært arbeidskraft.

Familie og mestring

Tjenesteleder: Anita S. Nord

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Helsestasjon
Fysioterapi/ergoterapi
Bolig- og miljøtjenesten
Sør-Fron arbeids- og frivilligsenter
Psykisk helse
Dagtilbud for eldre

Mål / resultatkrav:

Tjenesteområdet til familie og mestring jobber mye med tidlig innsats og forebyggende arbeid som er vanskelig å måle. Det overordnede målet er å gi gode og individuelt tilrettelagte tjenester, som igjen kan bidra til et selvstendig, godt og verdig liv. Kvalitet på tjenestene blir subjektivt og sett i lys hvordan tjenestemottaker opplever å tjenesten og om den gir mening og mestring i hverdagen.

Økonomiske rammer:

De økonomiske rammene i helse blir mindre og mindre, men kravene til de kommunale helsetjenestene øker i takt med nedleggelser i blant annet spesialisthelsetjenestene. Belastningen på de kommunale tjenestene er derfor stort.

Lønns- og driftskostnadene er allerede på et minimum. Ytterligere kutt vil medføre kutt i tjenestetilbudet. Det vil si at det kun er de lovpålagte tjenestene som vil bli gitt.

Utfordringsbildet:

Økningen i antall ressurskrevende brukere og store enkeltsaker er en stor utfordring. I tillegg har egenandelen for kommunen til denne brukergruppen økt mer enn inntekstveksten.

Psykisk helse og rus er et område med økende etterspørsel og behov. Behovene er også mer sammensatt enn før, noe som krever tett oppfølging.

En annen utfordring ved å kutte tjenestetilbud på ett område vil sannsynligvis føre til økt etterspørsel etter andre tjenester innen helse. Det vil bli større belastning på allerede pressede tjenestetilbud. Erfaringsvis vil også det forebyggende arbeidet ofte komme i annen rekke, og fokuset vil kun bli på å få gjennomført daglig drift. Behandling er mye dyrere enn forebygging, derfor vil dette bli dyrere i lengden.

I fjor ble det redusert 50 % på fysioterapitjenesten med oppfølging mot barn og unge. På grunn av omstilling ble de resterende 50 % overført til tildelingskontoret fra 01.09.2021. Det vil si at fysioterapitjenesten er redusert med 1 årsverk fra 2022.

Sør-Fron legesenter

Tjenesteleder: Elisiv Teigen

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Legetjenester

Mål / resultatkrav:

Lovverk: *Helse- og omsorgstjenesteloven*

Mål: Kommunen skal sørge for at personer som oppholder seg i kommunen tilbys nødvendige allmennlegetjenester.

Resultatkrav:

- Opprettholde god legetjeneste for befolkningen i Sør-Fron kommune.

Økonomiske rammer:

Videreføring av drift som inneværende år.

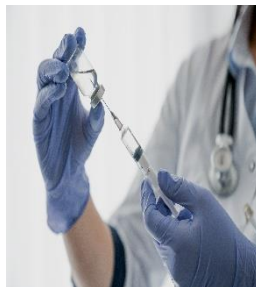
Sør-Fron legesenter er økt med 10% til daglig ledelse, til totalt 20%

Etter at Fronsvakta ble lagt ned, var det behov for å utvide åpningstider på legekantoret, i tillegg til å øke kapasitet på laboratoriene, som tilsvarer en total økning med ca. 40 % helsesekretærressurs.

Utfordringsbildet:

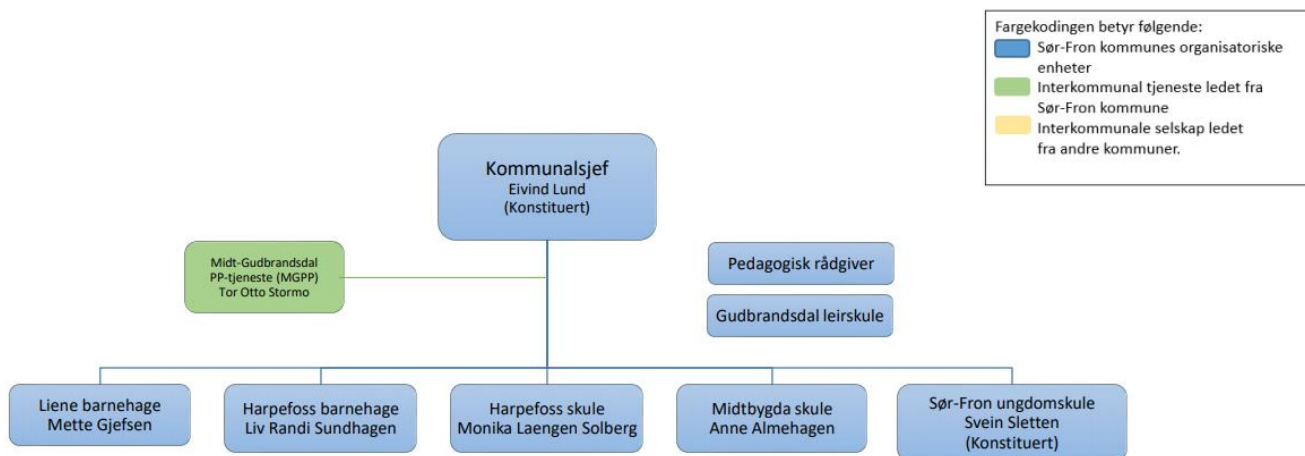
Fortsette å jobbe med å beholde de leger og helsesekretærer som er ansatt. Det er nasjonal fastlegekrise samt at det også er vanskelig å få tak i kompetente helsesekretærer.

Hvordan møte nye arbeidsoppgaver/retningslinjer som blir overflyttet til primærhelsetjenesten fra spesialisthelsetjenesten og fra nasjonalt hold.

Oppvekst

Konstituert kommunalsjef: Eivind Lund

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Grunnskole og barnehage

Økonomiske rammer:

	Regnskap	Buds(end)	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
DRIFTSRAMME 470 - OPPVEKST						
PP-TJENESTER (SFK sin andel)	1 887 000	1 819 773	1 822 000	1 822 000	1 822 000	1 822 000
SØR-FRON UNGDOMSSKOLE	12 058 327	12 470 586	13 583 886	13 633 886	13 633 886	13 633 886
HARPEFOSS SKULE	9 425 918	9 357 139	10 122 642	10 119 642	10 122 642	10 122 642
MIDTBYGDA SKULE	15 065 632	16 079 111	17 016 381	17 016 381	17 016 381	17 016 381
GUDBRANDSDAL LEIRSKOLE	0	-254	0	0	0	0
ØVERBYGDA FAMILIEBARNEHAGE	486 801	0	0	0	0	0
HARPEFOSS BARNEHAGE	8 422 027	8 145 866	7 759 844	7 759 844	7 759 844	7 759 844
LIENE BARNEHAGE	11 939 950	11 383 272	11 309 782	11 309 782	11 309 782	11 309 782
FELLES OPPVEKST	0	0	4 290 954	4 290 954	4 290 954	4 290 954
SUM DRIFTSRAMME 470 - OPPVEKST	59 285 655	59 255 493	65 905 489	65 952 489	65 955 489	65 955 489

Total ramme for forslag til budsjett 2022 i oppvekstområdet i Sør-Fron er på kr. 65.905 000,-

Driftsmidler er allerede satt til et minimumsnivå for å kunne drive et forsvarlig opplegg i skole og barnehage, det er blant annet minimalt med midler til innkjøp i forb. med fagfornyelsen i skolen. En stor del av driftsmidlene går til lisenser og leasingavtaler på IKT. Nedtrekk i driftsmidler, annet enn lønn, anses ikke som realistisk.

Drift i skole og barnehage henger i stor grad sammen med antallet barn i Sør-Fron. I årene som kommer blir dette redusert. I barnehagene er barnetallene stabile framover, mens skolene vil oppleve reduksjonen de neste 7-8-9 årene. Neste skoleår begynner det 10 færre barn enn det går ut av grunnskolen.

Ca. 86% av budsjettet i oppvekstområdet utgjør lønn.

Skoleåret 2021-2022 har vi i 37,4 lærerårsverk og 9 assistentårsverk. Som en følge av en reduksjon av antall barn i skolen vil neste skoleår, 2022-2023, ha 36,8 lærerårsverk og 8,4 assistentårsverk.

For å få balanse i budsjettet har vi satt inn en reduksjon av stilling i skoleadministrasjonen med 0,4 årsverk, kr. 300 000 i bruk av intro fond flyktninger og fond for opplæring fremmedspråklige, og satt i inntekter i form av forventede tilskudd fra staten i forbindelse med fagfornyelsen.

Det er ikke lagt inn noe reduksjon hos barnehagene da de er på bemanningsnorm med det antall barn de har. Det er lagt inn å bemannet opp en fagarbeiderstilling i januar-juli for å imøtekomme behov.

Grunnskole

Sør-Fron ungdomsskule: Tjenesteleder Svein Sletten (konstituert)

Harpefoss skule: Tjenesteleder Monika Laengen Solberg

Midtbygda skule: Tjenesteleder Anne Rannveig Almehagen

Lovverk: Opplæringsloven

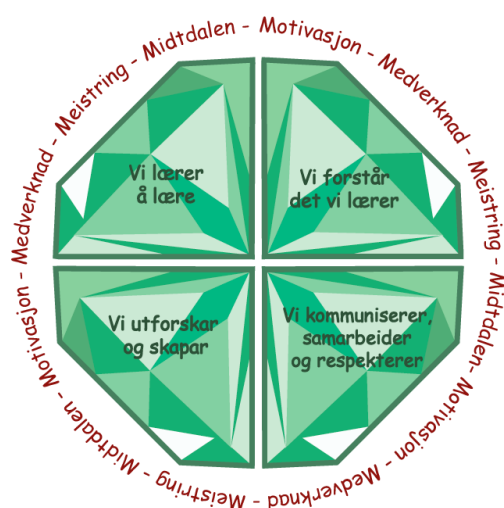
Opplæringsloven legger føringer for mål, som er fulgt opp i Verksemdsplan for oppvekst 2021/2023. Disse er:

- Elevene skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø
- Elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse
- Flere elever og læringer skal gjennomføre videregående opplæring

Andre nasjonale og lokale føringer ligger i Verksemdplanen, og er førende for alt arbeid som skal gjøres i skolene.

Oppvekst i Sør-Fron har en felles pedagogisk plattform – Sør-Fronsdiamanten, der det er vektlagt aktivitets- og læringsmetoder som øker motivasjon for læring og inkludering, samtidig styrke hjemstedsstolthet hos barn og unge.

SØR-FRONSDIAMANTEN

Mål / resultatkrav:

Drifte skolene i henhold til rammene/budsjettene som er blitt utdelt og holde seg til det.

Overordnet mål: Trivsel og læring for alle.

Verdier: lærelyst, respekt og krav, inkludering og gode relasjoner.

- Elevene skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø
 - Elevene skal mestre grunnleggende ferdigheter og ha god faglig kompetanse
 - Flere elever og læringer skal gjennomføre videregående opplæring
 - Lærelyst: Barn og unge skal få utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang.
 - Respekt og krav: Barn og unge skal bli møtt med tillit, respekt og forventninger/krav i et miljø som fremmer dannelse og lærelyst.
 - Inkludering: Barnehagen og skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle.
- Gode relasjoner: Alle som er tilknyttet skolene og barnehagene skal behandle hverandre med respekt og velvilje. De voksne skal være gode rollemodeller.

Utfordringsbildet:**Budsjettet 2022, og konsekvenser**

- Budsjettet er stramt, bemanningen gjør oss sårbare for eventuelle fravær som vi ellers kunne dekket opp, vanskelig å legge inn vikarressurser i stillingene.
- Omdisponering av ansatte må skje i større grad, noe som svært ofte går ut over spesialundervisning.
- Svært vanskelig å imøtekomme eventuelle krav om lovpålagte behov, det er ingenting å gå på.
- Større grupper elever sammen i undervisning, eventuelt slå sammen klasser.
- Mindre bruk av to-lærer i den grad det finnes.
- Elevene får mindre hjelp på skolen
- Tilpasse drift for nedgang i elevtall i tråd med lærernorm.
- Vanskelig å budsjettere for elever med behov for ekstra tilrettelegging som oppstår i løpet av budsjettåret.

Budsjettet for andre driftskostnader er redusert til et minimum og dette vil bli svært krevende å gjennomføre, og vil gi et dårligere tilbud til den enkelte elev, og til ønskede midler til gjennomføring av fagfornyelsen.

Barnehage

Harpefoss barnehage: Tjenesteleder Liv Randi Sundhagen
Lia barnehage: Tjenesteleder Mette Gjefsen

Lovverk: Barnehageloven

Rammeplan for barnehagen gir utfyllende bestemmelser om barnehagens innhold og oppgaver, og har som mål:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling».

Øvrige nasjonale og lokale føringer for barnehagen ligger i Verksamdsplan for oppvekst 2021/2023, der overordnet mål og verdier er de samme som for grunnskolen, der dette integrert i en felles pedagogisk plattform –Sør-Fronsdiamanten.

Mål / resultatkrav:

Drifte barnehagene i henhold til rammene/budsjettene som er blitt utdelt og holde seg til det.

Overordnet mål: Trivsel og læring for alle.

Verdier: lærelyst, respekt og krav, inkludering og gode relasjoner.

- Lærelyst: Barn og unge skal få utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang.
- Respekt og krav: Barn og unge skal bli møtt med tillit, respekt og forventninger/krav i et miljø som fremmer danning og lærelyst.
- Inkludering: Barnehagen og skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle.
- Gode relasjoner: Alle som er tilknyttet skolene og barnehagene skal behandle hverandre med respekt og velvilje. De voksne skal være gode rollemodeller.

Trygt og godt barnehagemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

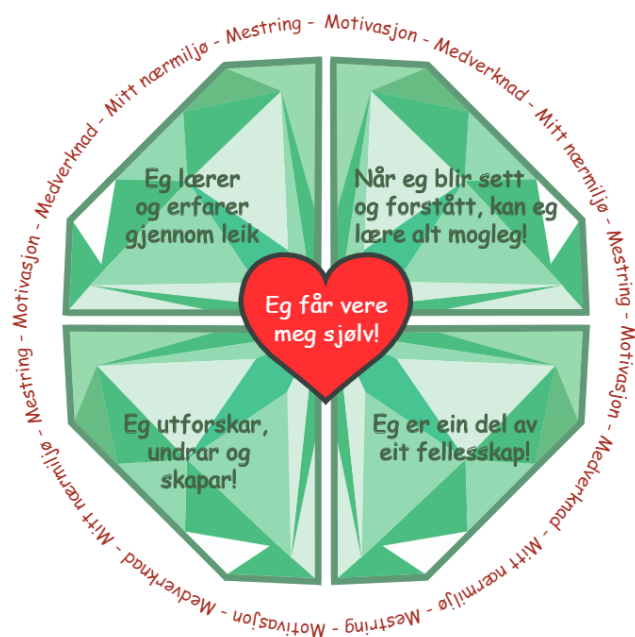
Kompetanseutvikling i barnehagen: Sør-Fron har som mål å øke kompetanse og ha fokus på voksenrollen, gruppeleing og arbeide med endringsprosesser hos de tilsette i barnehagen.

Utfordringsbildet:

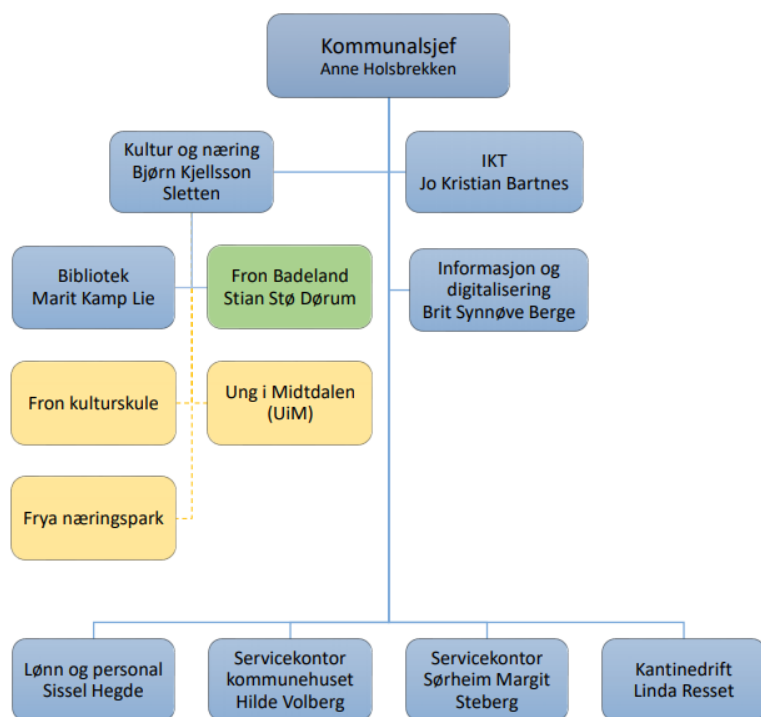
Sykefravær og vikarbruk er en utfordring da barnehagene ikke har ekstra bemanning. Barnehagene er avhengig av vikarer ved fravær slik at bemanningsnormen opprettholdes og at driften er forsvarlig.

Spesielle behov ved enkelt barn/barnegrupper oppstår gjerne underveis i barnehageåret og er vanskelig å være klar over på forhånd. Dette kan medføre at barnehagen har behov for mer enn rammene tilsier.

SØR-FRONSDIAMANTEN

Personal og organisasjon

Kommunalsjef: Anne Holsbrekken

Fargekodingen betyr følgende:

- Sør-Fron kommunes organisatoriske enheter
- Interkommunal tjeneste ledet fra Sør-Fron kommune
- Interkommunale selskap ledet fra andre kommuner.

	Regnskap	Buds(end)	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
DRIFTSRAMME 500 - PERSONAL OG ORGANISASJON						
PERSONALAVDELING	2 688 934	2 869 492	2 858 246	2 858 246	2 858 246	2 858 246
FELLESTJENESTER	13 656 799	13 058 302	14 683 663	14 703 663	14 703 663	14 703 663
KULTUR OG NÆRING	7 388 899	6 895 206	7 520 091	7 510 091	7 500 091	7 530 091
SUM DRIFTSRAMME 500 - PERSONAL OG ORGANISASJON	23 734 632	22 823 000	25 062 000	25 072 000	25 062 000	25 092 000

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

- IKT
- Kultur og næring
- Personal og lønn
- Fellestjenester/servicekontor
- Kantine

Mål / resultatkrav:

- Utføre og utvikle tjenestene innenfor vedtatte budsjetteramme
- Utføre tjenesten i henhold til lovfesta krav og planer for de ulike tjenestene
- Fullføre planarbeid i henhold til planstrategien
- Oppfylle politiske og administrative vedtak

Økonomiske rammer:

Den økonomiske rammen for personal og organisasjon er kr 24.540.000

Utfordringsbildet:

Innfri forventninger og krav til digitalisering av tjenestene innenfor de økonomiske rammene vi har, og med den kompetanse vi rår over.

IT-sikkerhet / Cyber security– flere digitale løsninger skaper mange muligheter, men fører med seg større utfordringer knyttet til sikkerhet.

Sårbarhet bemanningsmessig og kompetansemessig– færre ansatte må overta oppgaver på flere felt - det kan gå ut over kvalitet og stabilitet.

Forenkling er nødvendig, vi må bygge ned tjenester som innbyggerne ønsker å beholde.

Personal og lønn

Fagkoordinator: Sissel Hegde

Personal og lønn ivaretar overordnet personalforvaltning på vegne av rådmannen. Dette inkluderer å være partsrepresentant som arbeidsgiver i forbindelse med forhandlinger og andre arbeidsrettslige situasjoner. Gi råd og veiledning, utarbeide og oppdatere reglement, følge opp kommunens arbeidsgiverstrategi.

Tjenester innenfor ansvarsområdet

- Rekruttering
- Lønnsarbeid
- HMS, planlegging og koordinering
- Sykefravær: koordinere forebyggende tiltak, og kontroll på sykepengene
- Pensjon og forsikring
- Koordinere partssamarbeidet med arbeidstakerorganisasjonene
- Omstilling, råd og veiledning og koordinering i hele organisasjonen
- Heltidskultur: Vi må gjøre endringer i arbeidstidsordninger og oppgaveløsning som fordrer godt partssamarbeid og felles virkelighetsoppfatning.
- Interne kurs og samlinger innen fagområdet
- Sekretær for arbeidsmiljøutvalget
- Ledelse og sekretær for forhandlingsutvalget
- Koordinere kommunens avtaler med NAV, BHT, KS, KLP m.fl
- Koordinering av lærlingeordningen
- Oppsigelser, og oppfølging av vanskelige personalsaker
- Lederstøtte, lederutvikling, kompetanseplan

Mål / resultatkrav:

Mål	Måleindikator	Konsekvens om man ikke lykkes
God lederstøtte – aktuell, tydelig og tilgjengelig informasjon. Verktøy: Intranett og opplæring i KF infoserie og Visma Veileder.	Få ledere til å jobbe mer systematisk med oppfølging av sine ansatte	Arbeidstimer for ansatte på lønn med purringer. Feil lønnsutbetalinger.
Lederstøtte: Systematisk arbeid med oppfølging av ferienesaldo for sine ansatte	Skjemaoversikt på lønn	Flere arbeidstimer for ansatte
Implementere og følge opp digitalt system innrapportering av lønnsdata.	Skjemaoversikt på lønn	Forsinkede innsendte reiseregninger skaper flere arbeidstimer.
Godt og trygt arbeidsmiljø	Lavere sykefravær	Høyere sykefravær
Systematisk arbeid med HMS	Færre henvendelser til personal.	Utydelig ledelse og større sykefravær

Økonomiske rammer:

En stor del av budsjettet er pliktige fellesutgifter for hele kommunens personaladministrasjon slik som personforsikringer, bedriftshelsetjeneste, HRM-fagsystem, OU-ordning, medlemsavgifter, internkontrollsystem, lønn til frikjøp av tillitsvalgte mm.

Bemanningen ble redusert med 0,4 årsverk fra 2021. Ellers er det lagt inn mindre justeringer, da det ikke er mer å gå på utenom de pliktige kostnadene.

Utfordringsbildet:

- Utvikle arbeidsgiverrollen, være en attraktiv arbeidsgiver.
- Kampen om arbeidskraften – sikre nok og riktig kompetanse.
- Heltidskultur og mindre sykefravær

Fellestjenesten

Leder: Fagkoordinatorer Hilde Volberg (kommunehuset) og Margit Steberg (Sørheim)

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Fellestjenestene består av servicekontorene på kommunehuset og Sørheim, administrative funksjoner for skoler og barnehager, kantinedrift på kommunehuset, bolig- og eiendomsskattekontor.

Tjenester:

- sentralbord og publikumsmottak
- arkiv og post
- all kommunal fakturering, beregning av vederlag og kommunale avgifter
- sekretariat for eiendomsskattetakstnemnda og klagenemnda
- utleie av kommunale boliger, lokaler og møterom
- Husbankens lån, tilskudd og bostøtte
- politisk sekretariat
- informasjonsarbeid og forvaltning av hjemmeside, facebook, intranett, annonsering
- sekretærarbeid/saksbehandling ved planer og prosjekt, alle fagområder
- administrativ støtte innen budsjett, økonomi og innkjøp
- saksbehandling av skoleskyss, redusert foreldrebetaling i barnehage og SFO
- kantinedrift ved kommunehuset

Mål / resultatkrav:

Mål	Måleindikator	Konsekvens om man ikke lykkes
God service og publikumsmottak Gode rutiner og kort saksbehandlingstid Optimal utnyttelse av digitale arbeidsverktøy	Tilgjengelighet og responstid Minimalt med saksbehandlingssfeil og ventetid Verktøy: WebSak Fokus, andre ACOS-moduler, Trio	Dårlig service gir misfornøyde innbyggere, ansatte og politikere = dårlig omdømme

Kommentarer på endringer i budsjett fra forrige år

Reduksjon

Fast lønn redusert med 450.000

Porto redusert fra 150.000 til 130.000,-

Annonser/markedsføring redusert fra 5.000,- til 0,-

Inventar/utstyr redusert fra 10.000,- til 5.000,-

Leie/leasing maskiner redusert fra 64.000,- til 50.000,-

Økning

Kontormateriell fra 40.000,- til 50.000,-

IKT-deler/utstyr økt fra 0,- til 15.000,- behov for headset til sentralbord, skjermer o.l.

Telefon økt fra 1.000,- til 10.000,- abonnement o.l.

Kursutgifter økt fra 20.000,- til 25.000,-

Lisenser/kontingenter økt fra 16.000,- til 100.000,-

Programvare/IKT-lisenser økt fra 350.000,- til 650.000,- (300' til periodisering/uttrekk)

Drifts-/serviceavtaler økt fra 15.000,- til 27.000,-

Økonomiske rammer:

Nye tiltak i 2022 er uttrekk/periodisering av sak-/arkivsystemet WebSak.

Utfordringsbildet:

- Digitalisering: Hvordan får vi innbyggere og ansatte til å øke bruken av digitale tjenester?

- Fortsette opplæring av ansatte for å nå målet om økt digitalisering og mer effektiv saksbehandling
- Drifte med redusert bemanning - beholde og utvikle kompetanse – sårbarhet
- Koronapandemien har ført til lavere drift enn normalt, og dette kan forskyve kostnader fram i tid

IKT

Tjenesteleder Jo Kristian Bartnes

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Forvaltning og drift av IKT-tekniske løsninger for alle tjenesteområder i kommunen, samt Sør-Fron sokn. Anskaffelse, veiledning og koordinering ved valg av løsninger.

Mål / resultatkrav:

Mål	Måleindikator	Konsekvens om man ikke lykkes
Frigi tidsressurser gjennom å: Tilordne fagsystemer innen brukerstyring til å kunne selvbetjentes. Grunnleggende prinsipp skal være at data legges inn ett sted og blir så synkronisert ut til mange fagsystemer. (gjelder flere nivåer som IKT, personal, servicekontor)	Saksbehandler slipper å taste samme dataopplysninger inn i hvert enkelt fagsystem. Verktøy: Registrering av overtid/tidsbruk. TidBank og Qm+	Feil bruk av knappe ressurser. Økt digitalisering krever personell til drift og funksjonalitet 24 timer i døgnet – vi klarer ikke å opprettholde kritisk drift.
Legge til rette for mer effektiv saksbehandling og samhandling: implementere Office365 med full funksjonalitet.	Ikke kjører for å delta på møter som kan holdes via Teams eller tilsvarende. Verktøy: Outlook møtekalender, reduserte reiseutgifter.	Unødig tidsbruk ved møter, saksbehandling og samhandling. Reduserte reiseutgifter.
Implementere ny telefonsentral.	Mer brukervennlig og funksjonell.	Sentralbordet vil ikke kunne brukes. Økte utgifter.
God datasikkerhet og beredskap ved krise. Frigjøre ressurser til kompetanseheving.	Evaluerer av beredskapsplan, ROS-analyser.	Datainnbrudd. Driftsstans på kritiske områder slik som helse, skole, tekniske tjenester og administrasjon. Økonomiske konsekvenser, og i verste fall fare for liv og helse.

Utfordringsbildet:

Kraftig økning i utgifter til dataløsninger for de kommunale tjenestene, som budsjetteres felles her. Overgang fra eie til leasing fører til økte årlige driftsutgifter, men også til at vi etter hvert får en mer stabil og forutsigbar driftssituasjon.

Sikkerhetstiltak medfører ekstra utgifter. Sikkerhetstrusler kan gi enorme konsekvenser dersom vi ikke klarer å hindre angrep.

Bemanningen er i løpet av 2021 økt med 1 årsverk, noe som gir bedre arbeidsmiljø og arbeidsfordeling. Mindre behov for overtid, større driftssikkerhet og bedre kvalitet.

Kultur og næring

Tjenesteleder: Bjørn Kjellsson Sletten

Tjenester innenfor ansvarsområdet:

Kultur: – Bibliotek og skolebibliotek – Sekretær for eldreråd – Sekretær for ungdomsråd – Aktivitetstilbud for barn og unge – Friluftsliv og folkehelse, herunder Stolpejakten – Kulturvern, skjøtsel, kulturminneforvaltning og -formidling – Teater, musikk, bildekunst og kulturarrangement – Tilskudd til idrett/kulturtilskudd/tilskudd til grendahus/tilskudd barn og unge/tilskudd til andre kulturtiltak – Spillemiddelordninga – Kulturskole – Fron Badeland – Sør-Fron kulturhus – Ungdomsarbeid (ungdomsklubb, UiM, UKM) – Vikingdager – Den kulturelle skolesekken/Den kulturelle spaserstokken – Hundorp 2021 – Kunstprosjekt – Pilegrimsleden – Steds/vegnavnsaker – TV-aksjonen – Kulturprisen og kulturkveld

Næring: – Næringssaker/søknader – Reiseliv/hytteinnbyggere/Visit Lillehammer/Gudbrandsdalsvegen – Nettverk/næringsforum – Frya næringspark – Kommunalt planforum – Kommunikasjon/nettsider/sosiale medier – Tilskudd til løypekjøring – Tilskudd til kultur- og næringsaktører – Næringsarealer og -lokaler – Omdømmebygging

Mål / resultatkrav:

Mål 1: Få vedtatt en god temaplan for kulturminner

Måloppnåelse: Få gjort vedtak om første del av temaplanen ila 2022. Planen skal gi oss oversikt over viktige kulturminner og kulturmiljø i kommunen, og inneholde en plan for forvaltningen av disse. En temaplan for kulturminner vil sette kulturminner og kulturmiljø på den politiske dagsorden. Målet nås dersom planen bli innarbeidet i større deler av kommunens virksomhet, fra plan- og byggesak, til eiendomsforvaltning, skole og undervisning, næring, samferdsel.

Ved manglende måloppnåelse: Manglende sammenheng mellom de ulike tjenesteområdenes behandling av saker, mtp kulturminner og kulturmiljø. Mangel på retningslinjer for plan og bygningsavdelingen og for utbyggere. Eiene av kulturminner står svakere i søknadsprosesser til eksterne tilskuddsaktører. Økonomisk kan det bety at kommunen må betale tilbake tilskudd gitt av offentlige myndigheter til utarbeidelse av plan.

Mål 2: Styrking av kulturbygda Sør-Fron (ny visjon i kommuneplan)

Måloppnåelse: Kultur og næring blir svært sentralt dersom kommunen skal oppnå målene i den nye kommuneplanen. Gjennom tett oppfølging av handlingsdelen i samfunnsdelen, og gjennom sterk styring av arealdelen, skal vi starte arbeidet med visjonen "Kulturbygda i Gudbrandsdalen": bolyst, frivillighet, trygghet og stolthet, til næringsliv, tilflytting og framtidstro. Kommunens informasjonsarbeid er en svært viktig del av dette arbeidet, og det krever en styrking av denne delen av avdelingen. Næringsetableringer i tråd med vedtatt samfunnsdel er viktig for å støtte opp under målene.

Ved manglende måloppnåelse: Kommunen kan fort havne i en negativ, nedadgående spiral. Økende fraflytting, mindre attraktivitet, mangel på etableringer og tilflytting og svekket omdømme kan igjen føre til ytterligere økonomisk forverret situasjon.

Økonomiske rammer:

- Budsjettresultatet på kultur og næring er økt med 527.885 kr,- fra 2021. Dette skyldes først og fremst:
 - o Kostnadsøkning knyttet til bibliotekstjenester. Fondsmidler brukt for å få balanse i 2021 gjør at budsjettrammen for 2022 mangler tilsvarende inntekter.
 - o Utgifter til vedlikehold av kunstverk
 - o Økte tilskudd til interkommunale ordninger.

- Alle tilskuddsordninger på næringsområdet er dekt med bruk av kraftfondet (totalt kr. 881.000,-):
 - o Peer Gynt AS: kr. 150.000 (Driftsstøtte)
 - o Rudi Gard: kr. 130.000,- (Kjøp av kulturtjenester)
 - o Gåå Turløyper AS: kr. 155.000 (Løypetilskudd)
 - o Espedalen Skisenter AS: kr. 50.000 (Løypetilskudd)
 - o Østkjølen Grunneierlag: kr. 20.000 (Løypetilskudd)
 - o Espedalen Sti og Løypelag: kr. 10.000 (Løypetilskudd)
 - o Visit Lillehammer: kr. 36.000 (Snowball, avtale 2019-2021)
 - o Visit Lillehammer: kr. 105.000 (kr. 33 pr innbygger, indeksreguleres.)
 - o Skåppå: kr. 50.000
 - o Midt-Gudbrandsdal Næringsforening: kr. 75.000
 - o Peer Gynt AS: Utvikling av Borgen, kr. 100.000

Nye ønskede tiltak som det ikke er funnet rom for i budsjettet for 2022:

- **Innføre plattformen JOIN og Opplevelseskortet**
 - o Behov for kr 60.000 årlig fra 2022. Dette er det ikke funnet rom for i budsjettforslaget.

JOIN er en plattform for å administrere Opplevelseskortet for barn under fattigdomsgrensa. Det er også en plattform der lag og foreninger kan markedsføre sin aktivitet overfor alle innbyggere. Det blir arbeidet med en fellesløsning for Midtdalskommunene. NAV Midt-Gudbrandsdal vil ha ansvar for tildeling av Opplevelseskortet. Tall fra SSB viser at 14 % av Sør-Fron sine barn mellom 0-17 år lever i lavinntektsfamilier. Tallene for Ringebu og Nord-Fron er 12 og 14 %. De store aktørene som Bø i Sommerland, Tusenfryd osv. blir inkludert med fribilletter gjennom avtale med JOIN. Lokale lag og foreninger blir invitert inn av kulturavdelingene i de respektive kommunene, der det blir forventet at de gir et visst antall frikort til barn i lavinntektsfamilier mot markedsføringsverdien som plattformen gir overfor andre innbyggere. Idrettsrådet i Sør-Fron blir også involvert i ordninga. Plattformen blir en utmerket synlighetsportal med alle tilbudene vi har i Midt-Gudbrandsdalen. Kommunene må finansiere noen få plasser i kulturskolen samt en delfinansiering av frikort til f.eks. Fron Badeland på Harpefoss. Tiltaket bygger opp under sårbare barn og unge og hindrer utenforskap.
- **Styrking av informasjon og kommunikasjon, jamfør mål 2**
 - o Behov for ca. kr. 100.000 i 2022, 75.000 årlig fra 2023. Dette er det ikke funnet rom for i budsjettforslaget.
 - Lisenser bl.a. Canva, Readymag, PhotoShop (til bruk på hjemmeside og sosiale medier)
 - Nytt kamera til "kommunikasjonsavdelinga"
 - Nyhetsbrev og ev digital versjon av Sørfrøningen. Når Sørfrøningen ble lagt ned i 2020, betydde det bortfall av en viktig informasjonskanal for innbyggere, fritidsinnbyggere og ansatte. Særlig eldre og «mindre digitale» innbyggere satte stor pris på Sørfrøningen. Fritidsinnbyggene har signalisert at de gjerne vil ha info på e-post. Dette vil etter administrasjonens mening være en god erstatning, men det ble ikke funnet rom i budsjettet for 2021 til å utvikle en slik type løsning.
- **Olsok- eller høstarrangement**

Det er ytre ønske om å gjennomføre en nedskalert utgave av Tusenårsfesten. Dette er det ikke funnet rom for i budsjettforslaget.

Minimumskostnaden ved et utendørs arrangement feks ved Dale-Gudbrands gard anslås til kr 800.000,- pga store kostnader ved rigg/arena/scene og teknikk.
- **Vedlikehold av kunstinstallasjonene Oktagon og Flokk**

Kunstinstallasjonene i kommunalt eie trenger vedlikehold. Det er budsjettet med 30.000 til dette i 2022.
- **Digitale titler, Sør-Fron bibliotek**

Det er behov for å sette av midler til innkjøp av digitale titler til biblioteket. Budsjettet med 50.000,- i 2022, reelt behov er 100.000,-.

- **Innføre utlånsordninga BUA**

Behov for kr 150.000 årlig i 2022 og 2023, kr 80.000 årlig i 2024 og 2025. Dette er det ikke funnet rom for i budsjettforslaget.

Det blir arbeidet med å tilby utlånsordninga BUA i Sør-Fron kommune. Nord-Fron har hatt BUA i flere år. Det blir nå arbeidet med muligheten for å opprette samarbeid om BUA-satellitt i Ringeby og Sør-Fron med kjøp av tjenester fra Nord-Fron kommune. Digital bestilling til BUA Midt-Gudbrandsdal og ukentlig utlevering av utstyr til BUA-satellitt i RK og SFK, eventuelt henting av utstyr på Nord-Fron. Bufdir har søknadsordning for BUA. De første årene vil stønaden gå til innkjøp av utstyr for å komplementere utstyrsparken. Tiltaket bygger opp under sårbare barn og unge og hindrer utenforskap.

- Ellers er det ikke foreslått kutt noen poster i budsjettet. Skal det kuttes mer, må tilbud legges ned.
 - o Konsekvens: En ytterligere reduksjon i støtte til lag og foreninger vil kunne tolkes som brudd på kulturlovens § 4 og 5 om økonomiske tiltak og forutsigbare utviklingskår for frivilligheten. For å kunne løse viktige samfunnsoppgaver framover, er kommunen og det offentlige avhengige av samarbeid med fra frivilligheten. Totalt sett betyr alle slike kutt et dårligere kulturtilbud til innbyggerne.

Utfordringsbildet:

- Vi har svært få frie midler på kultur- og næringsbudsjettet. Frie midler er hovedsakelig knyttet til tilskudd til lag, foreninger, nærings- og reiselivsaktører. Tre interkommunale selskaper (Fron Badeland, Fron kulturskule og Ung i Midtdalen) ligger på kulturbudsjettet. Dersom den totale rammen på kultur og næring ikke økes, mens allerede vedtatte tilskudd og overføringer skal opprettholdes, vil det medføre kraftige kutt i blant annet tilskudd til lag og foreninger, samt ungdomstilbud.
- De fylkeskommunale overføringene til kommunale næringsfond er falt bort fra 2021. Det betyr at vi i 2022 tærer på fondsreservene, og med tilsvarende søknadsmengde som tidligere vil det etter årsslutt være tomt for midler til næringsutvikling.

Interkommunale samarbeidsordninger

Oversikt og spesifikasjon over interkommunale selskap og samarbeid og overføring til disse. Beløpene i tabellen er innarbeidet i driftsbudsjettet.

	Regnskap 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022	Note
Driftsramme 1, Politikk og administrasjon:				
Midt-Gudbrandsdal økonomikontor	2 099 414	1 621 949	1 572 053	1
Midt-Gudbrandsdal Landbrukskontor	2 343 000	2 228 000	2 328 000	1
Gudbrandsdalsmusea AS	361 884	405 000	407 000	1
Sør-Fron Sokn	2 696 000	2 450 000	2 529 000	
Tilskudd gravstedene	440 000	422 000	422 000	
Regionrådet for Midt-Gudbrandsdal	603 392	645 000	645 000	
Sum Driftsramme 1, Politikk og administrasjon	8 543 690	7 771 949	7 903 053	
Sum Driftsramme 2 Teknisk (kommunalteknikk)				
Geodata, kartsamarbeid i Midt-Gudbrandsdal	907 940	923 000	1 032 000	1
Midt-Gudbrandsdal Renovasjonsselskap (MGR)	0	0	0	1
Midt-Gudbrandsdal Brann- og feiervesen (MGB)	3 526 000	3 616 000	3 917 342	1
Frya Renseanlegg	1 794 115	1 935 000	1 386 699	1
Frya Næringspark	94 800	95 000	95 000	
Sum Driftsramme 2, Teknisk	6 322 855	6 569 000	6 431 041	
Driftsramme 4, Levekår:				
Midt-Gudbrandsdal Pedagogisk-Psykologisk Rådgjevningssteneste	1 756 284	1 839 000	1 822 000	1
Midt-Gudbrandsdal Barnevernskontor	2 039 368	1 926 972	2 405 576	1
Midt-Gudbrandsdal Flyktningetjeneste	703 960	787 000	247 000	1
Midt-Gudbrandsdal NAV	2 662 224	2 782 000	2 835 000	1
Sum Driftsramme 4, Levekår	7 161 836	7 334 972	7 309 576	
Driftsramme 5, Personal og organisasjon:				
Fron Kulturskule	1 185 306	1 306 000	1 346 000	1
Ung i midtdalen	118 402	118 241	116 960	1
Fron Badeland	2 070 000	1 800 000	1 823 120	1
Sum Driftsramme 5, Personal og organisasjon	3 373 708	3 224 241	3 286 080	
Regnskap 2019 viser nettobeløp, dvs. overføringer fratrukket årets mindreforbruk.				
Note1: Vedtatt i møte den 21. oktober 2021 i representantskapet for de interkommunale ordningene i Midt-Gudbrandsdalen.				

Finans

	Regnskap	Buds(end)	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
STATLEG RAMMETILSKUDD	-102 255 000	-102 602 000	-102 862 000	-102 862 000	-102 862 000	-102 862 000
INNTAKSUTJAMNING NETTO	-9 524 322	-8 251 000	-9 300 000	-9 300 000	-9 300 000	-9 300 000
SKATT PÅ INNTÉKT OG FORMUE	-77 581 911	-83 554 000	-87 398 000	-88 342 000	-88 311 500	-88 341 500
NATURRESSURSSKATT	-5 749 408	-6 500 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000	-6 000 000
SUM RAMMETILSKUDD OG SKATT	-195 110 641	-200 907 000	-205 560 000	-206 504 000	-206 473 500	-206 503 500
EIENDOMSSKATT fra Frya Næringspark	-350 488	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
EIENDOMSSKATT fra kraftproduksjon	-6 961 194	-6 700 000	-6 700 000	-6 700 000	-6 700 000	-6 700 000
EIENDOMSSKATT fra bolig og fritidsbolig	-13 020 626	-13 200 000	-13 700 000	-13 700 000	-13 700 000	-13 700 000
EIENDOMSSKATT fra næringseiendom	-1 634 083	-1 500 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000	-1 600 000
EIENDOMSSKATT fra energilinjer	-1 530 571	-1 800 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000	-1 700 000
SUM EIENDOMSSKATT	-23 496 962	-23 700 000	-24 200 000	-24 200 000	-24 200 000	-24 200 000
UTBYTTE FRA GE	-5 418 000	-10 918 000	-5 418 000	-5 418 000	-5 418 000	-5 418 000
SUM UTBYTTE	-5 418 000	-10 918 000	-5 418 000	-5 418 000	-5 418 000	-5 418 000
KONSESJONSKRAFT - UTTAKS- OG INNMATNINGSKOSTNADER	4 269 956	4 500 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000	4 600 000
KONSESJONSKRAFT - SALG	-4 624 736	-15 000 000	-17 600 000	-17 600 000	-17 600 000	-17 600 000
SUM SALG AV KONSESJONSKRAFT	-354 780	-10 500 000	-13 000 000	-13 000 000	-13 000 000	-13 000 000
LØNNSRESERVEPOST	0	250 000	700 000	700 000	700 000	700 000
FORMANNSKAPETS LØYVINGSPPOST	0	25 860	200 000	200 000	200 000	200 000
KOMMUNESTYRETS LØYVINGSPPOST	0	200 000	300 000	300 000	300 000	300 000
SUM LØYVINGSPPOSTER	0	475 860	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
AMORTISERINGSTILSKOTT BYGG	-1 040 318	-962 000	-970 000	-970 000	-970 000	-970 000
RENTEUTGIFTER LÅN	3 180 977	4 000 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000	3 500 000
ORDINÆRE AVDRAG PÅ INNLÅN	10 199 646	9 500 000	11 000 000	11 000 000	11 000 000	11 000 000
FORDELTE UTGIFTER	-3 606 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000	-4 200 000
SUM RENTER OG AVDRAG	8 734 305	8 338 000	9 330 000	9 330 000	9 330 000	9 330 000
RENTEUTGIFTER LÅN	114 924	75 000	115 000	115 000	115 000	115 000
RENTES PÅ UTLÅN AV HUSBANKMIDLER	-91 788	-50 000	-92 000	-92 000	-92 000	-92 000
SUM RENTER FORMIDLINGS LÅN	23 136	25 000	23 000	23 000	23 000	23 000
RENTEUTGIFTER UTANOM LÅN	149 586	125 000	150 000	150 000	150 000	150 000
RENTES AV BANKINNSKUDD	-1 357 794	-1 200 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000	-1 300 000
RENTES PÅ KOMMUNALE AVGIFTER	-59 650	0	0	0	0	0
SUM RENTER AV BANKINNSKUDD MM	-1 267 858	-1 075 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000	-1 150 000
AVSATT TIL DISPOSISJONSFOND	11 233 927	8 222 500	4 260 000	4 260 000	4 260 000	4 260 000
AVSATT TIL BUNDET DR.FOND	500 000	0	550 000	550 000	550 000	550 000
AVSATT TIL GAVEFOND	521	0	0	0	0	0
DISP. TIDL. ÅRS NETTO DR.RESULTAT	-9 045 154	0	0	0	0	0
BRUK AV DISPOSISJONSFOND	-3 200 000	0	0	0	0	0
SUM AVSETNING/BRUK AV FOND	-510 706	8 222 500	4 810 000	4 810 000	4 810 000	4 810 000
TILSKUDD FIBERUTBYGGING	3 200 000	0	0	0	0	0
GEBYR BETALINGSFORMIDLING	36 958	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
KONSULENTTJENESTER	11 149	0	0	0	0	0
AVVIK PENSJONSPREMIE	-7 272 242	0	0	0	0	0
COVID-19 PANDEMI	-895 345	3 543 000				
SUM DIVERSE	-4 919 480	3 643 000	100 000	100 000	100 000	100 000
AVSKRIVNINGER	17 042 444	16 548 000	16 426 000	16 426 000	16 426 000	16 426 000
MOTPOST AVSKRIVNINGER	-17 042 444	-16 548 000	-16 426 000	-16 426 000	-16 426 000	-16 426 000
SUM AVSKRIVNINGER	0	0	0	0	0	0
KONTROLLSUM	-222 320 986	-226 395 640	-233 865 000	-234 809 000	-234 778 500	-234 808 500

Rammetilskudd

Tallene som gjelder 2022 er basert på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2022.

Tabellen viser hvordan rammetilskudd er sammensatt.

1000 kr	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	74 856	77 292	78 361	76 934	80 308	80 454	80 847	80 866
Utgiftsutjevningen	16 307	15 572	13 371	14 874	15 497	15 515	15 473	15 469
Overgangsordning - INGAR	-226	714	2 065	-86	-148	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse, bamevemsreform, bortfall eiendomsskatt og aravg)	435	911	1 447	741	642	642	507	507
Småkommunetillegg	5 543	5 130	5 289	5 432	5 432	5 432	5 432	5 432
Ordinært skjønn	500	500	1 000	1 000	600	-	-	-
Ekstra skjønn KMD, inkl. ufrivillig alene kommuner, infrastruktur, retaksering prod.utsyr mv, bortfall eiendomsskatt produksjonsutstyr	2 363	683	-	-				
Koronapandemi - tilleggsbevilgninger gjennom innbyggertilskuddet (skjønn statsforvalteren, linje 42, kommer i tillegg)			3 591	4 825				
Stortinget saldering budsjett 2018 - 2021	75	-131		163				
RNB 2021 - endringer i rammetilskudd (utenom koronapandemi)				107				
RNB 2018, 2019 og 2020,samt nysaldering 2018 og 2020 (utenom koronapandemi)	44	41	527					
Sum rammetilsk uten inntektsutj og ekstra skjønn statsforvalter	99 897	100 711	105 651	103 989	102 331	102 043	102 260	102 274
Netto inntektsutjevning	6 075	7 810	9 525	9 097	8 974	8 974	8 974	8 974
Sum rammetilskudd før ekstra skjønn fra statsforvalteren	105 972	108 521	115 176	113 086	111 305	111 017	111 234	111 248
Rammetilskudd - endring i %		2,4	6,1	-1,8	-1,6	-0,3	0,2	0,0
Skatt på formue og inntekt	85 416	86 652	83 331	92 264	91 257	91 257	91 257	91 257
Skatteinntekter - endring i %		1,45	-3,83	10,72	-1,09	-	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet) ekskl. ekstra skjønn fra statsf	191 388	195 173	198 507	205 400	202 600	202 300	202 500	202 500

Kommentar til inntektsgarantiordningen (INGAR)

Endringer i kriteriedata, befolkningsnedgang og systemendringer i inntektssystemet kan for enkeltkommuner føre til brå nedgang i rammetilskuddet fra et år til det neste.

Inntektsgarantiordningen (INGAR) skal skjerme kommunene mot slike endringer.

Ordningen er utformet slik at ingen kommune skal ha en vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er lavere enn 400 kroner under veksten på landsbasis, målt i kroner per innbygger.

Endringer som omfattes av inntektsgarantiordningen er strukturelle endringer i inntektssystemet, innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i befolkningstall og kriteriedata, og endringer i regionalpolitiske tilskudd

Ordningen finansieres ved et likt trekk per innbygger i alle landets kommuner.

Sør-Fron kommunes vekst i rammetilskuddet fra 2021 til 2022 er 948 kroner per innbygger. Sør-Fron kommune får dermed ingen kompensasjon gjennom INGAR. Sør-Fron kommune må derimot bidra i finansieringen av INGAR som er en ren omfordelingsordning. Finansiering per innbygger er 48 kroner per innbygger i 2022. Dette gir Sør-Fron kommune en reduksjon i rammetilskuddet på kroner 148.000

Skatteinntekter

KS har i sin prognosemodell anslått at skatteinntekter for 2022 blir kr. 91,3 millioner. Dette er i samsvar med rådmannens budsjettforslag

Eiendomsskatt

Rådmannen foreslår at eiendomsskattesatsene holdes uendret for 2022. Den generelle eiendomsskattesatsen for næring foreslås å være uendret, dvs. 7 ‰. For boliger og fritidsboliger foreslås det også å holde eiendomsskattesatsen uendret på 3,8 ‰ og bunnfradraget til kr 0.

Skatteetaten har opplyst at fastsettelsen av eiendomsskattegrunnlagene for kraftanlegg for 2022 blir forsinket. Eiendomsskattegrunnlagene vil bli produsert samlet først 26. november 2021.

Rentekompensasjon og renteinntekter

Det liten økning i rentekompensasjon for investeringer fra 2021 til 2022. Dette med bakgrunn i rentenivået og faktiske overføringer.

Renteinntekter av bankinnskudd og renter på utlån av husbankmidler er økt med kr. 100.000 fra 2021. Rentemarkedet har forventninger om renteøkninger.

Salg av konsesjonskraft

Sør-Fron kommune konsesjons-/avtalekraft er sammen satt slik:

Vinstra Kraftselskap DA Nedre Vinstra 240 000 000 KWh

Opplandskraft DA Nedre Vinstra, Harpefossen, Hunderfossen 94 900 000 KWh

	Budsjett	Regnskap	Budsjett	Regnskap	Budsjett	Regnskap	Budsjett	Regnskap
	2019		2020		2021 regnsk.pr 28.10.21		2022	
Uttaks og innmatningskostnader	4 300 000	4 157 723	4 500 000	4 269 956	4 500 000	3 091 065	4 600 000	0
Salg av konsesjonskraft	-9 200 000	-16 843 554	-13 000 000	-4 624 735	-10 000 000	-13 467 485	-17 662 280	0
Netto inntekt	-4 900 000	-12 685 831	-8 500 000	-354 779	-5 500 000	-10 376 420	-13 062 280	0
	2019		2020		2021		2022	
Pris på uttak og innmatningskostner (øre)	13,15	12,71	13,76	13,05	13,76	9,45	14,06	0,00
Pris på salg av konsesjonskraft (øre)	28,13	51,50	39,75	14,14	30,57	41,17	54,00	0,00
Netto	14,98	38,79	25,99	1,08	16,82	31,72	39,94	0,00

Det er for budsjettåret 2022 budsjettert med utmatningskostnader på kr. 0,14 per KWh og pris på salg av konsesjonskraft er budsjettert med kr. 0,54 per KWh.

Det er inngått fastpris på salg av konsesjonskraft for 2022. Prisvariasjoner i kraftmarkedet er stor sammenlignet med andre råvaremarkeder. Fastprisavtalen vil gi Sør-Fron kommune en forutsigbarhet i budsjettet for 2022.

Utbytte fra Gudbrandsdal Energi AS

Utbyttene i perioden 2020-2023 er satt til 3 % av selskapets vurderte markedsverdi. Det vises til Gudbrandsdal Energi AS sitt eierstyringsdokument. Er budsjettert i henhold til vedtak om utbytte i Gudbrandsdal Energi AS.

Renteutgifter

Det forventes fortsatt en lav styringsrenten i 2020. Kommunalbanken råder kommunene å budsjettere med en lånerente på 0,90 % på lange lån. Sør-Fron kommune har ca. 85 % av låneporteføljen på flytende rente. Administrasjonen følger utviklingen i rentemarkedet tett. Det krever en fortløpende vurdering om en større andel av porteføljen skal bindes i fastrente.

Avdrag på lån

Er budsjettert i henhold til nedbetalingsplaner.

Avsetning til disposisjonsfond

Det er budsjettert med et mindreforbruk («overskudd») på kr. 2.960.000. Som avsettes til disposisjonsfond.

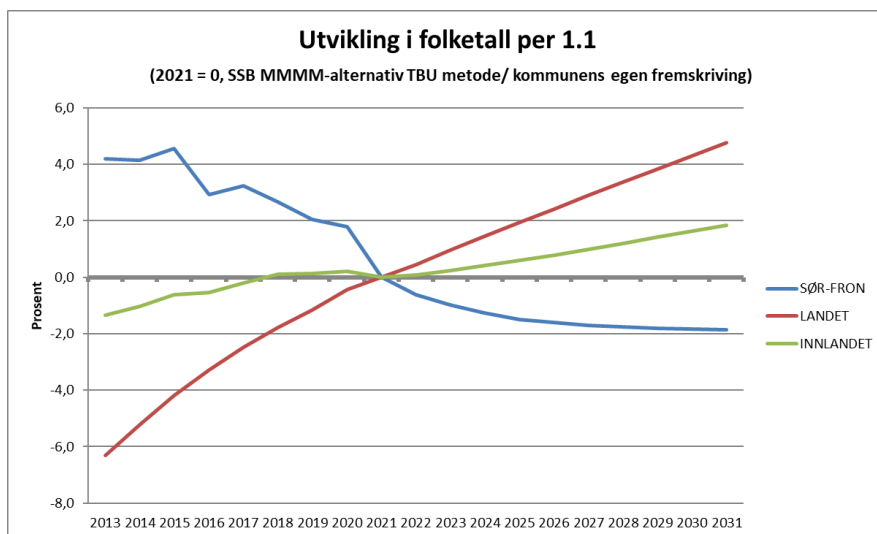
Gebyr for betalingsformidling

Dette er gebyr på banktjenestene for Sør-Fron kommune.

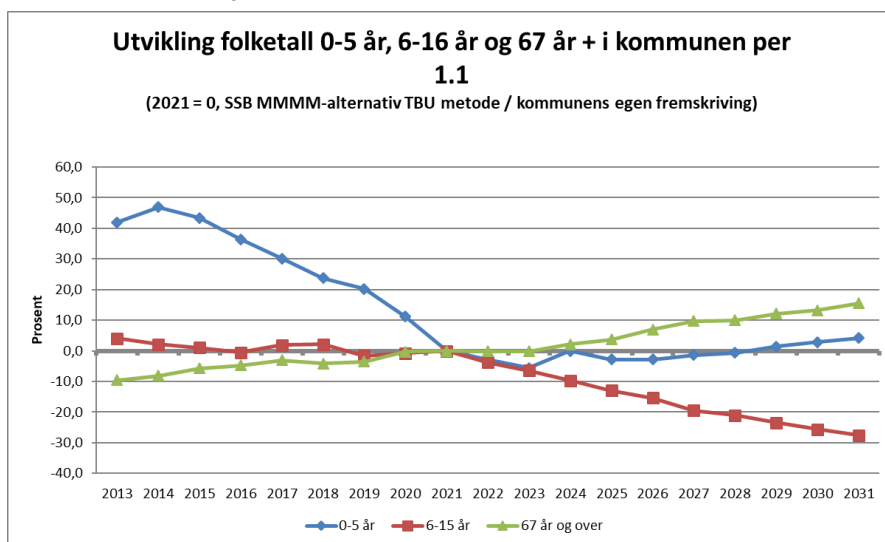
Løyvingsposter

- Formannskapetets løyvingspost kr. 200.000
- Kommunestyrets løyvingspost kr. 300.000
- Lønnsreservepost kr. 700.000

Befolkningsprognose

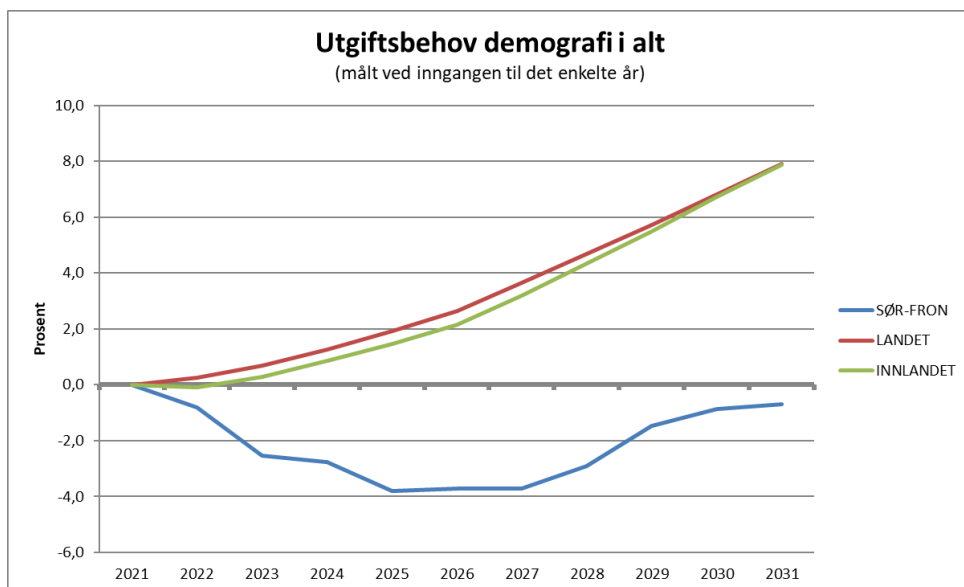
Hentet fra KS sin demografimodell

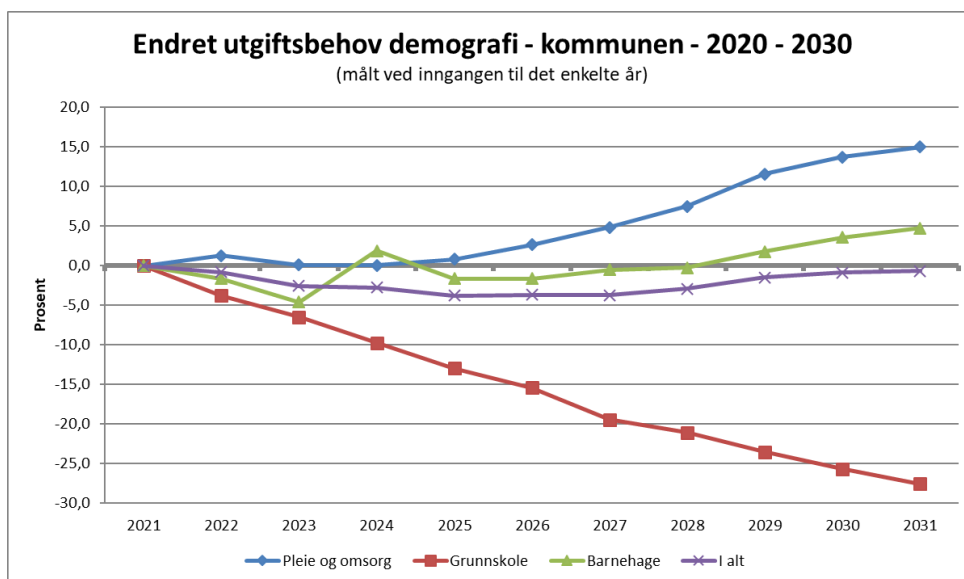
Hentet fra KS sin demografimodell

Det er nedgang i det totale innbyggertallet for Sør-Fron kommune. Det er til dels store variasjoner innenfor årsgruppene. I aldersgruppen 0-5 år er det stor nedgang fra år 2021 til år 2022, med laveste punktet i år 2023. For aldersgruppen 6-15 er det en jevn nedgang i viste periode. Aldersgruppen 67 og over øker, dette er også trenden fremover. Utvikling av kommunens demografi er både til glede og bekymring. Det er en god ting at folk lever lengre, men bekymringsfullt at barnetallene er lave. Utfordringene knytter seg i stor grad til aldersdemografisk sammensetning i endring. Generelt sett vokser andel eldre innbyggere, mens barnetallene går ned. Det betyr at kommunens tjenester må omprioriteres, og det må legges tilstrekkelig med midler til de tjenestene som vokser.

Utgiftsbehov demografi

Hentet fra KS sin demografimodell

Hentet fra KS sin demografimodell

Utgiftsbehovet går ned i grunnskolen, størst økning er det innen pleie og omsorg. Samlet vil det være en negativ utvikling i Sør-Fron kommunes demografikostnader. Det vil si at økningen innen pleie og omsorg må finansieres ved reduksjon i utgiftsbehov innen grunnskole.

Anslag årlig endring i kommunens utgiftsbehov (i 1000 kroner) per tjenesteområde som følge av befolkningsendringer
(2021 kroner og endring fra 1.1.2021)

Endring utgiftsbehov per 1.	Pleie- og omsorg	Grunnskole	Barnehage	Sosial	Kommunehelse	Barnevern	SUM SØR-FRON
2022	1 180	-2 088	-399	35	-117	-314	-1 703
2023	-1 101	-1 492	-702	12	-86	-215	-3 583
2024	-45	-1 790	1 555	-117	23	-117	-492
2025	732	-1 790	-853	-62	13	-194	-2 154
2026	1 736	-1 342	0	-106	87	-153	221
2027	2 046	-2 237	275	-102	110	-115	-24
2028	2 515	-895	62	49	5	-68	1 668
2029	3 861	-1 342	488	-28	87	-80	2 986
2030	2 018	-1 193	427	2	50	-53	1 251
2031	1 173	-1 044	275	-51	83	-58	378
Sum 2022-2031	14 114	-15 214	1 128	-267	255	-1 268	1 453

Tall hentet fra KS

Sør-Fron kommune har samlet en lavere vekst i utgiftsbehov sammenlignet med landet og Innlandet.

Beregnet utgiftsbehov øker mest innen pleie- og omsorgstjenester. Sør-Fron kommune forventer å ha store utgifter til pleie og omsorgsutgifter fremover.

For grunnskole er utgiftsbehovet i år 2022 redusert med kr. 2 millioner. Utgiftsbehovet reduseres ytterligere i årene fremover.

Barnehagene har en negativ endring på kr. 0,3 millioner for 2022. Fremover i planperioden er det varierende behov.

For området sosial er det beregnet at utgiftsbehovet har en liten økning i 2022. Fremover i økonomiplanperioden er det varierende behov.

Kommunehelse har en moderat reduksjon i utgiftsbehovet.

For barnevern er det forventet at utgiftsbehovet reduseres.

For årene 2022 til 2026 har Sør-Fron kommune samlet en reduksjon i utgiftsbehov.

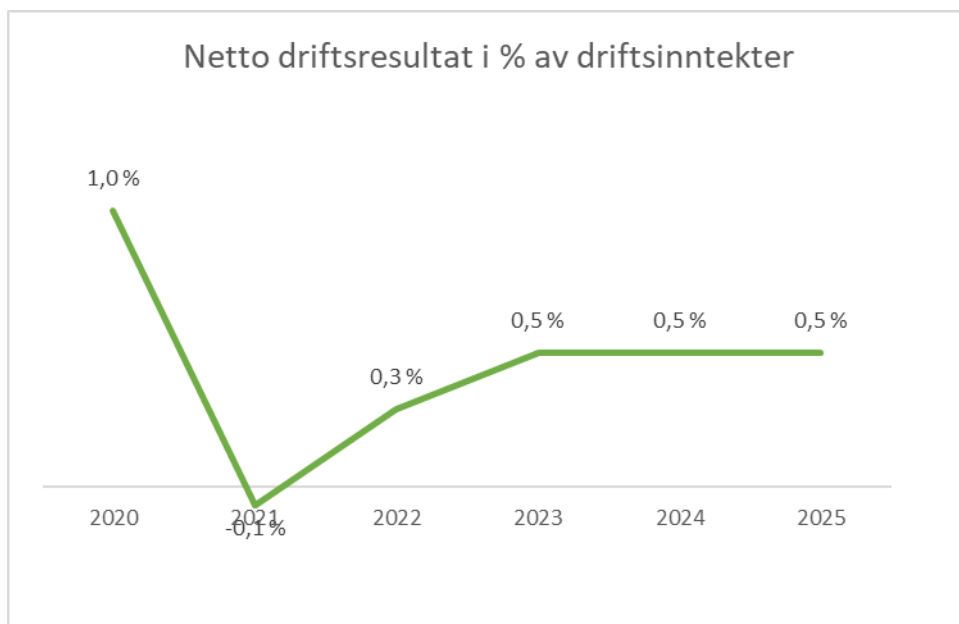
Økonomiske nøkkeltall

Den nye kommuneloven skal sikre en mer langsiktig økonomisk styring. Alle kommuner skal fastsette finansielle måltall for kommuneøkonomien.

De tre viktigste måltallene i kommuneøkonomien er netto driftsresultat, gjeldsgrad og disposisjonsfondet.

Netto driftsresultat

Balanse i løpende drift betyr at netto driftsresultat bør være positivt. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU) anbefaler at netto driftsresultat bør være minst 1,75 % av driftsinntektene. Netto driftsresultat er driftsinntekter minus driftsutgifter, renter og avdrag. Det viser hvor mye som er igjen til å investere eller bygge opp disposisjonsfond i prosent av driftsutgiftene.

Viser utvikling av netto driftsresultat. Tallene for 2022-2025 er basert på budsjett.

Netto driftsresultat for 2022 er positivt med kr. 1 millioner. Det er i budsjettet for 2022 planlagt netto bruk av bundne fond med kr. 1,8 millioner og netto avsetning til disposisjonsfond med kr. 2,9 millioner i driftsbudsjettet. Det er for 2022 budsjetterte driftsutgifter som gjelder oppgaver / prosjekt som er forutsatt dekket av fondsmidler. Dette påvirker netto driftsresultat negativt.

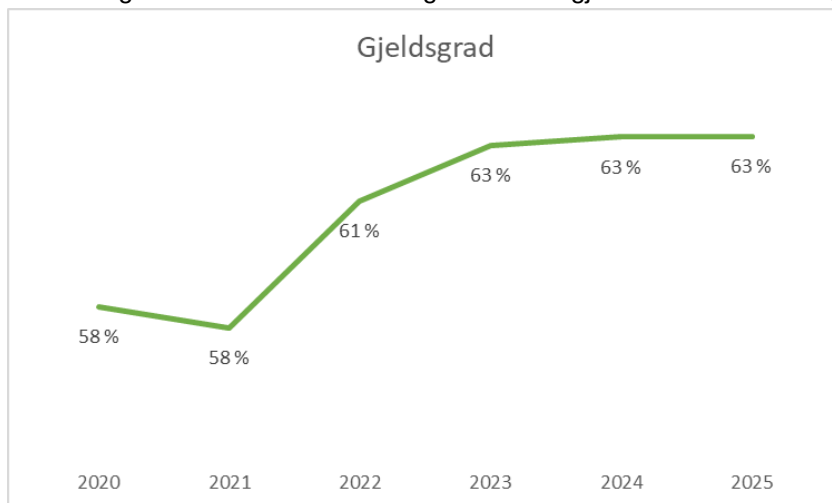
Rådmannen anbefaler at handlingsregelen for netto driftsresultat bør være 1,75 %. Denne anbefalingen er i tråd med det Teknisk beregningsutvalg anbefaler. Sør-Fron kommune når ikke dette målet i budsjett for 2022. Netto driftsresultat i økonomiplanperioden er positivt, og det langsiktige målet om å nå 1,75 % er gjeldende.

Gjeldsgrad

Gjeldsgraden måler hvor mye gjeld kommunene har i forhold til inntektene. Renter og avdrag på lån dekkes av de løpende driftsinntektene. Høy lånegjeld vil binde opp større del av driftsinntektene til å dekke renter og avdrag. Lån knyttet til vann, avløp og renovasjon (VAR) belastes ikke kommunenes økonomi i like stor grad. Kapitalutgiftene på VAR-områdene dekkes av kommunale gebyrer. Lån til videreutlån (startlån) skal være selvfinansierende.

Budsjettert avdrag for 2022 er kr. 11.000.000. Administrasjonens forslag til låneopptak for 2022 er samlet kr. 17,2 millioner. Lån til investeringer på selvkostområder utgjør kr. 5.000.000 av samlet låneopptak.

Anbefalingen som Statsforvalteren gir er at lånegjelda ikke bør overstige 70 % av driftsinntektene.

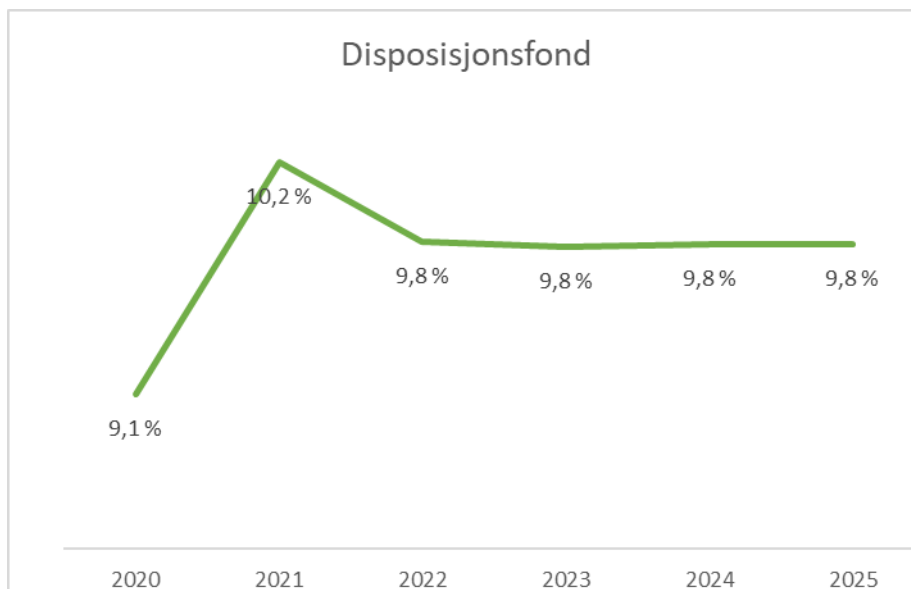

Det er tatt hensyn til låneopptak for Frya Renseanlegg, det ble tatt opp lån i 2018 på kr. 40.500.000. Avdrag og renter fordeles mellom kommunene Sør-Fron, Nord-Fron og Ringeby. Under byggeprosjektet er lånet en del av Sør-Fron kommunes låneportefølje. Når byggeprosjektet avsluttes i 2022 kan det beregnes hva Sør-Fron kommune andel blir.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond er kommunens økonomiske buffer til å håndtere merforbruk og andre plutselige økonomiske utfordringer. Det er ingen fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet. Disposisjonsfond er midler som kommunen fritt kan disponere både til drifts- og investeringsformål.

Anbefalingen som Statsforvalteren gir er at disposisjonsfond bør utgjøre 10 % av brutto driftsinntekter.

Rådmannen anbefaler at handlingsregelen for disposisjonsfond skal være 10 % som er i tråd med anbefaling fra Statsforvalteren. Det er et langsiktig mål å bygge opp fondsbeholdningen slik at en andel av investeringene kan finansieres av frie midler.

Balansen

Oversikt - balanse pr 26.10.21	Regnskap	Regnskap
EIENDELER	2021	2020
A. Anleggsmidler	894 563 639	910 725 349
I. Varige driftsmidler	413 455 814	432 115 919
1. Faste eiendommer og anlegg	405 187 986	421 652 530
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	8 267 828	10 463 389
II. Finansielle anleggsmidler	51 858 027	49 359 632
1. Aksjer og andeler	43 591 768	42 825 238
2. Obligasjoner	0	0
3. Utlån	8 266 259	6 534 394
III. Immaterielle eiendeler	0	0
IV. Pensjonsmidler	429 249 798	429 249 798
B. Omløpsmidler	162 095 501	138 630 965
I. Bankinnskudd og kontanter	118 834 636	96 744 057
II. Finansielle omløpsmidler	0	0
1. Aksjer og andeler	0	0
2. Obligasjoner	0	0
3. Sertifikater	0	0
4. Derivater	0	0
III. Kortsiktige fordringer	43 260 865	41 886 908
1. Kundefordringer	20 969 625	19 595 668
2. Andre kortsiktige fordringer	0	0
3. Premieavvik	22 291 240	22 291 240
Sum eiendeler	1 056 659 140	1 049 356 314
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital	318 084 660	328 197 068
I. Egenkapital drift	56 756 968	57 633 308
1. Disposisjonsfond	33 746 712	33 271 742
2. Bundne driftsfond	23 010 256	24 361 566
3. Merforbruk i driftsregnskapet	0	0
4. Mindreforbruk i driftsregnskapet	0	0
II. Egenkapital investering	12 913 813	12 913 584
1. Ubundet investeringsfond	12 716 667	12 716 667
2. Bundne investeringsfond	197 146	196 917
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	0	0
III. Annen egenkapital	248 413 879	257 650 177
1. Kapitalkonto	252 910 788	262 147 086
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	-4 496 909	-4 496 909
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	0	0
D. Langsiktig gjeld	680 051 206	685 976 619
I. Lån	251 517 057	257 442 470
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	251 517 057	257 442 470
2. Obligasjonslån	0	0
3. Sertifikatlån	0	0
II. Pensjonsforpliktelse	428 534 149	428 534 149
E. Kortsiktig gjeld	63 250 685	35 182 627
I. Kortsiktig gjeld	63 250 685	35 182 627
1. Leverandørgjeld	0	0
2. Likviditetslån	0	0
3. Derivater	0	0
4. Annen kortsiktig gjeld	63 250 685	35 182 627
5. Premieavvik	0	0
Sum egenkapital og gjeld	1 061 386 551	1 049 356 314
F. Memoriakonti	0	0
I. Ubrukte lånemidler	-38 398 356	-37 398 356
II. Andre memoriakonti	0	0
III. Motkonto for memoriakontiene	-38 398 356	-37 398 356